

Syrien – medborgarskap och officiella dokument

Om rapporten

Denna rapport är skriven i enlighet med [EU:s allmänna riktlinjer för framtagande av landinformation \(2008\)](#). Den är en opartisk presentation av tillförlitlig och relevant landinformation avsedd för handläggning av migrationsärenden.

Rapporten bygger på noggrant utvalda informationskällor. Alla källor refereras med undantag för beskrivning av allmänna förhållanden eller där Lifos expert är en källa, vilket i så fall anges. För att få en så fullständig bild som möjligt bör rapporten inte användas exklusivt som underlag i samband med avgörandet av ett enskilt ärende utan tillsammans med andra källor.

Informationen i rapporten återspeglar inte Migrationsverkets officiella ståndpunkt i en viss fråga och Lifos har ingen avsikt att genom rapporten göra politiska eller rättsliga ställningstaganden.

Lifosrapport: Syrien – medborgarskap och officiella dokument

2018-09-12, version 2.0

Lifos – Center för landinformation och landanalys inom migrationsområdet

© Migrationsverket (Swedish Migration Agency), 2018

Omslagsbild: Getty Images

Publikationen kan laddas ner från <http://lifos.migrationsverket.se>

Innehåll

1.	English summary.....	4
2.	Inledning	4
2.1.	Syrien idag: Integritetshotande och -stärkande faktorer.....	4
2.2.	Frågor om territoriell kontroll m.m.	6
3.	Medborgarskap.....	6
3.1.	Förvärv av medborgarskap	7
3.2.	Förlust och fråntagande av medborgarskap.....	7
4.	Statslöshet	8
4.1.	Kurder.....	8
4.2.	Palestinier	9
4.3.	Vissa barn födda under nuvarande konflikt.....	11
5.	Dokumentlöshet	13
6.	Civilrättsliga dokument och körkort	14
6.1.	Det syriska folkbokföringssystemet	14
6.2.	Procedur för att få ut civilrättsliga dokument.....	14
6.3.	Typer av civilrättsliga dokument.....	15
6.4.	Förändringar i samband med nuvarande konflikt och konsekvenser för dokumentens äkthet	16
7.	ID-kort.....	18
7.1.	Ansöknings- och utfärdandeprocédur	19
7.2.	ID-kortens utformning och giltighetstid.....	19
7.3.	Förändringar i samband med nuvarande konflikt och konsekvenser för dokumentens äkthet	20
8.	Pass och resehandlingar	21
8.1.	Ansvarig myndighet och ansökningsförfarande	21
8.2.	Stöddokument och avgifter	22
8.3.	Passens utformning och giltighetstid.....	22
8.4.	Förändringar i samband med nuvarande konflikt och konsekvenser för dokumentens äkthet	23
9.	Militära handlingar	25
9.1.	Förändringar i samband med nuvarande konflikt och konsekvenser för dokumentens äkthet	26
10.	Möjligheter att få dokument utomlands	26
	Källförteckning	27

1. English summary

The present report outlines, firstly, the overall tendencies within the Syrian context that influence the integrity of the authorities charged with issuing official documents – both negatively (ongoing economic breakdown, enhanced incentives for using bribes, high degree of decentralization) and positively (a continued ambition of providing government services, controlling population movements and maintaining security). Secondly, the Syrian citizenship law and its implementation (including statelessness) are outlined. The subsequent sections describe the different types of official Syrian documents: those related to civil law (such as marriage and death certificates), identity cards, passports/travel documents and various military documents. Each of these sections encapsulates 1) the process to acquire the relevant document, 2) the design of the document, and 3) the impact of the ongoing crisis on the authenticity of the concerned document type.

2. Inledning

Föreliggande rapport tar inledningsvis upp generella tendenser av relevans för utfärdandet av syriska dokument, inklusive den i sammanhanget betydelsefulla frågan om territoriell kontroll. Därefter följer en genomgång av den syriska medborgarskapslagstiftningens utformning och praxis, där även frågan om statslöshet och dess konsekvenser tas upp. Påföljande avsnitt tar upp olika typer av officiella syriska handlingar: civilrättsliga dokument kopplade till folkbokföringsregistret (äktenskaps- och skilsmässobevis, familjebok, födelseattester m.m.), därefter ID-kort, pass och slutligen militära dokument (militärbok, militärt ID-kort m.m.). Samtliga avsnitt går igenom ansökningsprocedur, dokumentens utformning samt förändringar i samband med pågående konflikt, med fokus på berörda myndigheters integritet och dokumentens äkthet.

2.1. Syrien idag: Integritetshotande och -stärkande faktorer

Konflikten i Syrien som inleddes 2011 har fört med sig övergripande samhällsförändringar som har bäring också på utfärdandet och hanteringen av officiella handlingar. Å ena sidan har statsförvaltningens generella integritet *försvagats* av att landets ekonomi i stor utsträckning imploderat. En dryg miljon syriska statsanställda har sett sina löner och besparingar ätas upp av skenande inflation: på fem år har den syriska valutans värde gentemot US-dollar exempelvis minskat från cirka 50 till 500 syriska pund per US-dollar, och många anställda söker kompensera sin minskande köpkraft genom ”informella intäkter”.¹ I takt med att landets BNP hittills krympt med 55 % sedan 2010, har den informella krisekonomin brett ut sig.² Parallellt med detta

¹ Chatham House, *Salvaging Syria's Economy*, mars 2016, s. 11f, <https://www.chathamhouse.org/sites/files/chathamhouse/publications/research/2016-03-15-syria-economy-butter.pdf>, Aron Lund, *Assad's Other War: Winning on the Ground, Defeated by the Pound?*, Carnegie/Syria in Crisis, 2016-04-05, <http://carnegieendowment.org/syriaincrisis/?fa=63231>

² United Nations Economic and Social Commission for Western Asia (UNESCWA), *Syria at war: five years on*, 2016, s. 15,

har medborgarnas incitament att muta till sig dokument – i syfte att kunna ta sig runt i/ut ur landet, att undvika militärtjänstgöring osv. – ökat. I dagsläget rankas Syrien således som det 154:e av 168 länder på Transparency Internationals korruptionsindex.³ Att staten förlorat kontroll över vissa regioner (många av dessa områden har idag återtagits), och de risker som är förenade med att röra sig inom somliga delar av landet, har också gjort det svårt för vissa att nå myndighetskontor; av dessa och andra skäl omfattar det tidigare mycket pålitliga folkbokföringssystemet sannolikt inte längre samtliga syrier. Ett decentraliserat system tenderar vidare att bli mer sårbart för korruption, vilket gäller både den passutfärdande myndigheten (som finns i landets provinshuvudstäder) och – i ännu högre grad – den myndighet som ansvarar för civilrättsliga dokument och ID-kort (som finns på flera hundra lokalkontor).⁴

Det bör emellertid framhållas att det alltså finns motverkande krafter inom landet som *bidrar* till att bevara dokumentutfärdande myndigheters integritet. Dels finns naturligtvis ett historiskt arv av en statsapparat som genom sin civila administration – och säkerhetstjänsterna – sökt kontrollera sina medborgare, vilket fordrar en väl utbyggd och fungerande byråkrati.⁵ Även i pågående kris strävar den syriska regimen tydligt efter att upprätthålla statens funktioner och monopolisera dess tjänster, i syfte att säkra befolkningens stöd för (och beroende av) desamma. Dessutom vill regimen upprätthålla säkerhet och kontrollera rörelser till, från och inom det territorium den kontrollerar, och har därigenom ett tydligt intresse av en fortsatt välfungerande dokumentrelaterad förvaltning.⁶ Många i befolkningen räds också konsekvenserna av en kollapsande statsapparat och strävar därför efter att bevara dess funktioner.⁷ Resultatet är en påtaglig ”administrativ kontinuitet”, den pågående konflikten till trots.⁸

https://www.unescwa.org/sites/www.unescwa.org/files/publications/files/escwa_report_2016_syria_at_war.pdf, Samer Abboud, *Syria's War Economy*, Carnegie/Syria in Crisis, 2014-01-09, <http://carnegieendowment.org/syriaincrisis/?fa=54131>

³ Transparency International, *Corruption Perception Index 2015: Syria*, [odaterad], <https://www.transparency.org/country/#SYR>

⁴ Landinfo, *Temanotat. Syria: Identitetsdokumenter og pass* [2015], 2015-11-11, s. 19, <http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentAttachmentId=42741>

⁵ Volker Perthes, *Syria under Bashar al-Asad: Modernisation and the Limits of Change*, kap. 1, Routledge, 2006 och Steven Heydemann, *Authoritarianism in Syria: Institutions and Social Conflict, 1946-1970*, Cornell University Press, 1999

⁶ Kheder Khaddour, *The Assad Regime's Hold on the Syrian State*, Carnegie Middle East Center, 2015-07-08, <http://carnegie-mec.org/2015/07/08/assad-regime-s-hold-on-syrian-state/id3k>

⁷ Estella Carpi, *The intimacy of tyranny: Syria's de facto state legitimacy*, Open Democracy, 2015-01-26, <https://www.opendemocracy.net/arab-awakening/estella-carpi/intimacy-of-tyranny-syria-s-de-facto-state-legitimacy>, Kheder Khaddour, 'No one has an interest in destroying the Syrian state', Carnegie Middle East Center, 2015-07-09, <http://carnegie-mec.org/2015/07/09/no-one-has-interest-in-destroying-syrian-state/id5v>, Scott Lucas, *Syria Analysis: Assad's Hold on State Institutions — and Why the Russians Are Involved*, EA Worldview, 2015-09-25, <http://eaworldview.com/2015/09/syria-analysis-assads-hold-on-state-institutions-and-why-the-russians-are-involved/#comments>

⁸ Roger Shanahan, *Decision to keep Syria running was a master stroke*, Lowy Institute for International Policy, 2015-11-20, <http://www.lowyinstitute.org/publications/decision-keep-syria-running-was-masterstroke>

2.2. Frågor om territoriell kontroll m.m.

Som framgår nedan påverkas möjligheterna att få ut olika typer av dokument av vilken aktör som kontrollerar aktuellt område, och detta har naturligtvis skiftat under konfliktens gång.⁹ Det kan idag konstateras att staten har övertaget vad gäller territoriell kontroll. Med undantag för några relativt glesbefolkade områden i östra delarna av provinserna Homs och Deir ez-Zour samt mindre fickor i södern, kan förenklat sägas att nu endast två mer betydande zoner står utanför regimens kontroll: nordväst, där turkiska styrkor och sammansatta Turkiet-lierade rebellstyrkor, jämte en rad mer extremistiska element, opererar¹⁰ efter en överenskommelse mellan Ryssland, Turkiet och Iran; nordost, som ligger under de sammansatta kurddominerade Syrian Democratic Forces och den USA-ledda koalitionen inflytelsesfär – dock inte nödvändigtvis långsiktigt.¹¹ Kampen om att vinna terräng har inneburit enorma flyktingvågor och demografisk skiftning som initierade analytiker¹² menar har använts som en krigsföringsstrategi av regimen som genom att tömma vissa områden på folk för att sedan återbefolka dessa under egna villkor, skapar en ny demografisk fördelning som gynnar regimen. I detta sammanhang har det blivit viktigare än någonsin för syrier att kunna få fram handlingar i syfte att bland annat kunna göra anspråk på ägandeskap av exempelvis mark eller fastigheter men också tillvarata sina mest basala medborgliga rättigheter.¹³

3. Medborgarskap

Den syriska konstitutionen anger att bestämmelser om medborgarskap ska regleras genom lag,¹⁴ och denna lag utgörs av 1969 års medborgarskapslag (härefter MbL).¹⁵

⁹ Lifos, *Temarapport: Militär utveckling och territoriell kontroll i Syriens 14 provinser (version 1.0)*, 2017-01-12, <http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentAttachmentId=44181> och Lifos, *Säkerhetsläget i Syrien*, 2018-01-16,

<https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=40780>; International Crisis Group (ICG), *Keeping the calm in southern Syria*, 2018-06-21, <https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/eastern-mediterranean/syria/187-keeping-calm-southern-syria>

¹⁰ Fehim Tastekin, Al-Monitor, *Turkey amasses force of Syrian rebel factions at Idlib*, 2018-08-23, <http://almon.co/33k8>; jfr Washington Institute, *Sectarianism in Syria's Civil War: A Geopolitical Study Featuring 70 Original Maps*, 2018-02-01, s 79-83,

<https://www.washingtoninstitute.org/uploads/Documents/pubs/SyriaAtlasCOMPLETE-3.pdf>

¹¹ Zaman Al Wasl, *SDF officials met with Assad in Damascus: Executive Head*, 2018-08-19, <https://en.zamanalwsl.net/news/article/36893/>. För grov lägesbild, se t.ex. zoombar interaktiv karta: Liveuamap, *Map of Syrian Civil War*, <https://syria.liveuamap.com/>

¹² Fabrice Balanche/Washington Institute, *Sectarianism in Syria's Civil War: A Geopolitical Study Featuring 70 Original Maps*, 2018-02-01.

¹³ Ett exempel på fenomenet är Lag 10 av april 2018 och som reglerar egendom. Human Rights Watch (HRW), *Syria: Questions and Answers on New Property Law*, 2018-05-29, <https://www.hrw.org/news/2018/05/29/syria-questions-and-answers-new-property-law> och al-Jazeera, *Syria: 'Absentees law' could see millions of refugees lose lands*, 2018-03-07, <https://www.aljazeera.com/news/2018/04/syria-absentees-law-millions-refugees-lose-lands-180407073139495.html>

¹⁴ Syrian Arab Republic, *Constitution, 2012*, 2012-02-26, artikel 43, <http://www.refworld.org/docid/5100f02a2.html>

¹⁵ Syrian Arab Republic, *Legislative Decree 276. Nationality Law [MbL]*, 1969-11-24, <http://www.refworld.org/pdfid/4d81e7b12.pdf>

3.1. Förvärv av medborgarskap

Genom födelsen:

Den centrala principen för förvärv av medborgarskap är att barn förvärvar syriskt medborgarskap om fadern är syrisk medborgare (MbL art. 3a). Detta innebär att en syrisk kvinna som är gift med en icke-syrisk man inte kan överföra sitt syriska medborgarskap till sina barn.¹⁶ Ett barn vars moder är syrisk medborgare förvärvar syriskt medborgarskap från henne endast om barnet föds i Syrien och faderns nationalitet är okänd (MbL art. 3b). Enligt samma lag (art. 3d) förvärvar ett barn fött i Syrien också syriskt medborgarskap om föräldrarna är statslösa (eller av okänd nationalitet), vilket i princip skulle utesluta att statslöshet går i arv; implementeringen av denna bestämmelse har dock i hög grad uteblivit, vilket understryks av att barn till statslösa kurdiska eller palestinska föräldrar inte fått status som syriska medborgare (se vidare 4.1 respektive 4.2).¹⁷

Genom naturalisering:

För att få syriskt medborgarskap genom naturalisering måste man bland annat ha bott i landet i fem år, vara ostraffad och kunna arabiska. Ansökningar sker till inrikesministern (MbL art. 4). Det kan noteras att flera andra artiklar i MbL gör det lättare för araber – och svårare för icke-araber – att få syriskt medborgarskap.¹⁸

Genom ingående av äktenskap:

Enligt MbL (art. 8) kan en syrisk man föra över sin nationalitet till sin icke-syriska fru, förutsatt att paret bor i landet under två års tid innan ansökan. En syrisk kvinna kan däremot inte föra över sin nationalitet om hon gifter sig med en icke-syrisk man.¹⁹

3.2. Förlust och frantagande av medborgarskap

Självständig förlust:

Utgångspunkten i syrisk medborgarskapslag är att en syrisk medborgare under vissa premisser och genom visst aktivt förfarande kan lösas från sitt syriska medborgarskap. En person över 18 år kan således enligt MbL (art. 10) ansöka om regeringens medgivande till befrielse.

En gift mans förlust medför att även dennes syriska hustru förlorar sitt syriska medborgarskap om hon samtidigt med mannen förvärvar ett annat medborgarskap, annars behåller hon sitt syriska medborgarskap; detsamma gäller för barnen (art. 11). En syrisk kvinna som gifter sig med en icke-syrier behåller sitt syriska medborgarskap (dubbelt medborgarskap är m a o tillåtet, men det syriska har företräde), även om hon kan ansöka om befrielse (art. 12).

¹⁶ Freedom House, *Women's Rights in the Middle East and North Africa – 2010: Syria*, 2010-03-03, https://freedomhouse.org/sites/default/files/inline_images/Syria.pdf

¹⁷ Middle East and North Africa Nationality and Statelessness Research Project (NSRP), *The Stateless Syrians*, Tilburg University, 2013, s. 7, <http://www.refworld.org/docid/52a983124.html>; Institute on Statelessness and Inclusion (ISI) & Norwegian Refugee Council (NRC), *Understanding statelessness in the Syria refugee context*, 2016-11-22, s. 17, <http://www.syrianationality.org/pdf/report.pdf>

¹⁸ *Ibid.* s. 10f.

¹⁹ Freedom House, 2010, s. 4.

Fråntagande av medborgarskap:

Till de undantagsfall där staten/lagen vänder på utgångspunkten, dvs. staten anser sig äga rätt att dra in ett syriskt medborgarskap, hör om en person skaffat medborgarskap på falska grunder; befunnit sig i en icke-arabisk stat under mer än tre års tid utan att ge en skälig förklaring till sin frånvaro; stridit för en annan stats armé utan försvarsdepartementets tillåtelse; arbetat för en stat som befinner sig i konflikt med Syrien; eller utgör ett säkerhetshot (art. 21). Dessa bestämmelser skulle potentiellt kunna tillämpas på ett godtyckligt/politiserat vis för att straffa oppositionella syrier, inte minst under pågående kris²⁰, men Lifos har i dagsläget inte sett konkreta rapporter om att så skett. Ett relevant fenomen som emellertid rapporterats rör personer som dömts till längre fängelsestraff och som berövats sina civila rättigheter under en period om tio år efter avtjänat straff, och under denna period inte fått pass utfärdade/förnyade.²¹

4. Statslöshet**4.1. Kurder**

Syriens kurder utgör cirka 10 % av landets befolkning, som vid konfliktens utbrott utgjordes av drygt 20 miljoner invånare.²² År 1962 genomfördes, mycket hastigt, en folkräkning i provinsen Hasakeh, vilken ledde till att befolkningen i provinsen tillståndsmässigt delades in i tre kategorier:

- 1) Den minoritet som lyckades bevisa att de härrört från Syrien innan 1945, fick sitt medborgarskap bekräftat.
- 2) De som försökte bevisa att de historiskt varit bosatta i regionen, men misslyckades med att övertyga lokala myndigheterna om detta; dessa klassificerades som ”utlänningar” (*ajanib*).
- 3) De som inte ville eller kunde delta i folkräkningen klassificerades som ”oregistrerade” (*maktumin*).

I ett svep förlorade därmed cirka 120 000 kurder – genom att de betraktades som *ajanib* eller *maktumin* – sitt syriska medborgarskap.²³ Denna statslöshet har (i strid med MbL 3d; se ovan) gått i arv till gruppens ättlingar; 2008 beräknas ungefär 300 000 kurder i Hasakeh ha varit statslösa, varav hälften *ajanib* och hälften *maktumin*.²⁴

²⁰ NSRP, 2013, s. 11

²¹ Human Rights Watch (HRW), *Syria: The Price Of Dissent*, 1995-07-01, <http://www.refworld.org/docid/3ae6a8620.html>, Danish Refugee Service, *Human rights issues concerning Kurds in Syria*, maj 2010, s. 24, https://www.ecoi.net/file_upload/90_1273216397_2010-05-dis-accord-human-rights-issues-concerning-kurds-in-syria.pdf

²² För en översikt, se Utrikespolitiska institutet, *Landguiden. Syrien, Befolkning och språk*, <http://www.landguiden.se/Lander/Asien/Syrien/Befolkning-Sprak>

²³ HRW, *The Silenced Kurds*, oktober 1996, s. 12f, <https://www.hrw.org/sites/default/files/reports/SYRIA96.pdf>, NSRP, 2013, s. 13ff

²⁴ Kurd Watch, *Stateless Kurds in Syria*, mars 2010, s. 15, http://www.kurdwatch.org/pdf/kurdwatch_staatenlose_en.pdf

Under inledningen av nuvarande konflikt, i april 2011, utfärdade president Bashar al-Assad ett direktiv ("Decree 49") enligt vilket *ajanib* skulle ges möjlighet att få syriskt medborgarskap. Det krävdes att man ansökte på plats i Hasakeh, och att hela familjen ansökte samtidigt (krav som försvårade för vissa). Direktivet tycks ha upphört att gälla 2013. Drygt 100 000 personer (dvs. de flesta *ajanib*) ska då ha hunnit utnyttja möjligheten till medborgarskap.²⁵ Gruppen av *maktumin* har däremot inte getts motsvarande möjlighet till medborgarskap, utan förblir statslösa.²⁶ En uppskattning gör gällande att cirka 70 000 statslösa syriska kurder lämnat landet 2012-2014, många till norra Irak.²⁷

Vad gäller dokument så kan *maktumin* – "oregistrerade" – inte få syriska passhandlingar/resedokument, och generellt sett inte heller födelse- eller äktenskapsbevis, eller dödsattester. *Maktumin* kan endast få ett inofficiellt ID-dokument (kallat *tareef*²⁸) utfärdat av lokal *mukhtar*, dokumentets innebörd har dock varit otydlig.²⁹ Innan 2011 gällde att *ajanib* i teorin kunnat ansöka om resedokument, men ansökningarna har i praktiken ofta avslagits.³⁰ *Ajanib* kunde däremot få ett specifikt, rött ID-kort (kallat *bitaqa ajanabi*) utfärdat utifrån ett separat, lokalt myndighetsregister.³¹ I samband med nuvarande konflikt har PYD (Democratic Union Party) börjat utfärda vissa egna dokument i norra Syrien, åtminstone i Hasakeh, men de räknas inte som officiella dokument utan är endast giltiga lokalt.³²

4.2. Palestinier

De palestinier som 1948 och åren därpå flydde till Syrien utgjordes då av knappt 100 000 personer, men 2010 hade gruppen vuxit till cirka 500 000.³³ Personer i denna grupp, och deras ättlingar, har inte syriskt medborgarskap

²⁵ Enligt en studie ska 98% av de statslösa kurder som ansökt utifrån Dekret 49 ha beviljats medborgarskap inom tre månader. Totalt ska 104 000 personer härigenom fått medborgarskap. United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), *In Search of Solutions: Addressing Statelessness in the Middle East and North Africa*, september 2016, s. 11, <http://www.refworld.org/docid/57dbdaba4.html>

²⁶ NSRP, 2013, s. 19

²⁷ ISI & NRC, *Understanding statelessness in the Syria refugee context*, s. 45, 51; ISI, *The World's Stateless*, december 2014, s. 118, <http://www.institutesi.org/worldsstateless.pdf>

²⁸ ISI & NRC, *Understanding statelessness in the Syria refugee context*, s. 42

²⁹ US Institute of Peace, *The Kurds in Syria: Fueling Separatist Movements in the Region?*, april 2009, s. 3, <http://www.usip.org/sites/default/files/kurdsinsyria.pdf>

³⁰ Landinfo, *Temanotat. Syria: Statslöse kurdere – registreringsrutiner, ID-dokumenter og rettigheter*, kap. 4.4, 2010-10-14, http://www.landinfo.no/asset/1456/1/1456_1.pdf

³¹ HRW, *The Silenced Kurds*, s. 22; Refugees International, *Buried Alive: Stateless Kurds in Syria*, januari 2006, <http://www.refworld.org/docid/47a6eba80.html>, Landinfo, *Temanotat. Syria: Statslöse kurdere – registreringsrutiner, ID-dokumenter og rettigheter*, kap. 4.2; ISI & NRC, *Understanding statelessness in the Syria refugee context*, s. 20

³² Lifos, *Förhållanden i syriska områden under PYD-kontroll*, avsnitt 2.2.3

³³ The United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA) bedömer att cirka 120 000 "PRS" (Palestinian Refugees from Syria) lämnat Syrien, företrädesvis för Libanon (drygt 30 000) och Jordanien (drygt 15 000). Inom Syrien finns därmed cirka 450 000 palestinier kvar i nuläget, varav drygt hälften är internflyktingar. För mer information om den palestinska populationen i och kring Syrien, se UNRWA, *Syria Regional Crisis Emergency Appeal 2017*, 2017-01-09, http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/2017_syria_appeal.pdf

och kan således inte få ut ordinarie pass- eller ID-handlingar.³⁴ Däremot är i princip alla registrerade hos myndigheten General Administration for Palestinian Arab Refugees (GAPAR), som sorterar under Arbets- och socialdepartementet och administrerar stödet till denna grupp i samordning med FN-organet UNRWA. Genom att man är registrerad i GAPAR:s eget folkbokföringsregister har man som statslös palestinier från Syrien möjlighet att erhålla särskilda ID-kort, vars utformning är snarlik de ordinarie syriska ID-korten (med den skillnaden att det finns en text i rött som anger att man är palestinsk flykting med tillfälligt uppehållstillstånd i Syrien samt delvis annorlunda, rosa bakgrundsfärg³⁵). Man ansöker enligt liknande procedur som för ordinarie ID-handlingar (se kap. 7). Palestinier registrerade med GAPAR kan även ansöka om resehandlingar hos samma myndighet som syriska medborgare (Direktoratet för migration och pass), vilka liknar ordinarie pass men betecknas ”resehandlingar” (*wathiqa safar*) och är försedda med text om att vederbörande är palestinsk flykting. Dessa resedokument är giltiga i sex år. Registrerade palestinier kan även få civilrättsliga handlingar (födelse- och äktenskapsbevis, dödsattester osv.) utfärdade av GAPAR.³⁶ Genom registreringen med UNRWA kan man även få ett registreringskort (”UNRWA Registration Card”) utställt.³⁷ De palestinier som både finns registrerade hos GAPAR och som normalt är innehavare av syriskt ID-kort samt resedokument för palestinier har i princip samma rättigheter och därmed samma skyldigheter som en syrier. Bland skyldigheterna ingår t.ex. att genomföra obligatorisk värnplikt (*khidmat al-’alam*) i något av arméns PLA-förband (Palestinian Liberation Army).³⁸ Denna kategori palestinier har även i regel rätt och möjlighet att återvända till Syrien. I andra fall avgörs det sannolikt i praktiken på individuell basis, men torde rimligen generellt vara svårt (i ökande grad) för de kategorier som inte har ID-kort eller andra officiella dokument.³⁹

Det finns en mindre grupp palestinier som inte har flyktingstatus, men vars uppehälle i Syrien tolereras av myndigheterna; de flesta av dessa kom till landet under senare perioder, bland annat från Jordanien kring 1970. Deras antal uppskattas i dagsläget till cirka 7 000 personer.⁴⁰ Dessa har möjlighet att registrera sina uppgifter med GAPAR/UNRWA, men kan inte få ut ordinarie ID- eller passhandlingar av dessa organ. Man har emellertid möjlighet att få ett ID-kort från UNRWA med texten ”service only” vilket indikerar att innehavaren inte är registrerad med UNRWA men använder sig av organisationens humanitära tjänster.⁴¹ Många i gruppen använder sig av

³⁴ Landinfo, *Temanotat: De palestinske flyktingene i Syria: Registreringsrutiner og identitetsdokumenter*, 2011-05-20, s. 5f,

<http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentAttachmentId=37015>

³⁵ Landinfo, *Temanotat: Palestinske flyktinger i Syria: Identitetsdokumenter*, s. 8f

³⁶ Landinfo, *Temanotat: De palestinske flyktingene i Syria: Registreringsrutiner og identitetsdokumenter*, kap. 3, och Landinfo, *Temanotat: Syria: Identitetsdokumenter og pass* [2017], s. 14f, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=39918>

³⁷ Landinfo, *Temanotat: Palestinske flyktinger i Syria: Identitetsdokumenter*, s. 8

³⁸ Lifos, *Temareport: Reguljär och irreguljär syrisk militärtjänst (version 3.0)*, 2017-05-30, s. 47, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=39733>

³⁹ Lifos kommentar.

⁴⁰ Landinfo, *Temanotat: Palestinske flyktinger i Syria: Identitetsdokumenter*, s. 9

⁴¹ Landinfo, *Temanotat: Palestinske flyktinger i Syria: Identitetsdokumenter*, s. 10f

utgångna, jordanska dokument eller identitetsbekräftelser (en attest som bekräftar personen identitet, ej ID-kort) utfärdade av palestinska befrielseorganisationen (PLO).⁴² Man har också möjlighet att få vissa dokument (identitetsbekräftelser, födelseattester) utfärdade av den palestinska ambassaden i Damaskus.⁴³

4.3. Vissa barn födda under nuvarande konflikt

I områden i Syrien där sjukhus och kliniker riskerar att attackeras⁴⁴ föredrar många kvinnor att föda i hemmiljö.⁴⁵ De får därför inget dokument från sjukhuset som visar när och var barnet fötts (se avsnitt 6.3), vilket även resulterar i att barnen inte registreras i folkbokföringssystemet (civilregistret). Vidare har många som bott i icke-regimkontrollerade områden av olika anledningar (av bl.a. rädsla för att resa in i regimkontrollerat område eller av rent ekonomiska skäl) inte kunnat registrera äktenskap och födslar på ett civilstatusavdelningskontor och många lämnar senare landet utan att ha registrerat sina barns födslar.⁴⁶ Därmed finns en risk att dessa barn blir statslösa.⁴⁷ Likaså förekommer att syriska kvinnor i oppositionella regioner, såsom Idlib, får barn med män av utländsk nationalitet som kommit dit för att strida. Dessa barn saknar således möjlighet att få syriskt medborgarskap via fadern och riskerar statslöshet.⁴⁸

En försening av registreringen av ett nyfött barn (hos civilstatusavdelningen, se förklaring under 6.1) medför böter och eventuellt andra förseningsavgifter. En ny ändring i lagen från februari 2018 avseende barn som inte blivit registrerade inne i Syrien pga. att barnet och dess mor befunnit sig i område som inte legat under den syriska statens kontroll, gör att dessa nu undantas från lagens krav på böter eller andra extravgifter. UNHCR driver saken att dessa ändringar även skall gälla barn födda utanför landet, men till dags dato gäller 2017 års lagstiftning för den kategorin.⁴⁹

⁴² Landinfo, *Temanotat: Palestinske flyktinger i Syria: Identitetsdokumenter*, s. 11; Syria Needs Analysis Project (SNAP), *Palestinians from Syria*, mars 2014, s. 4-5,

http://www.acaps.org/sites/acaps/files/products/files/14_palestinians_from_syria_march_2014.pdf;

Landinfo, *Temanotat: De palestinske flyktingene i Syria*, s. 9-11; HRW, *Not Welcome. Jordan's Treatment of Palestinians Escaping Syria*, augusti 2014,

https://www.hrw.org/sites/default/files/reports/jordan0814_ForUpload_0.pdf

⁴³ Landinfo, *Temanotat: Palestinske flyktinger i Syria: Identitetsdokumenter*, s. 11

⁴⁴ Företrädesvis oppositionella områden; se Lifos, *Temareport: Sjukvårdspersonal i Syrien*, 2015-08-03, kap. 4.2, <http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentAttachmentId=42292>

⁴⁵ Refugees International, *Birth registration in Turkey. Protecting the future for Syrian children*, s. 4, 2015-04-30, http://www.refugeesinternational.org/s/150430_turkey_birth_registration.pdf

⁴⁶ Ahmad Khalil & Karen Leigh, *Syrian babies, born refugees, left without a state*, Syria Deeply, 2015-04-11, <https://www.newsdeeply.com/syria/articles/2014/04/11/syrian-babies-born-refugees-left-without-a-state>

⁴⁷ UNHCR, *Report of the Special Rapporteur on the human rights of internally displaced persons on his mission to the Syrian Arab Republic*, A/HRC/32/35/Add.2, p. 33, s. 9, 2016-04-05, http://www.ecoi.net/file_upload/1930_1464873464_g1606854.pdf

⁴⁸ International Refugee Council (IRC), *Identify Me. The Documentation Crisis in Northern Syria*, juli 2016, s. 2, <https://www.rescue-uk.org/sites/default/files/document/1207/identify-me-july-2016-irc.pdf>

⁴⁹ Norge, Nationellt ID-center (NID), 2018-05-31, <https://www.nidsenter.no/en/id-database/idbasen/Middle-East/Syria/Registers/Public-registers/Civil-Register-database/>

I sammanhanget bör risken för statslöshet bland syriska barn födda i exil påtalas. Under perioden 2011-2016 har mer än 300 000 barn till syriska föräldrar fötts i grannländer. Även om flertalet av dessa sannolikt kommer bli syriska medborgare, kan många få bekymmer med att bevisa sitt syriska påbrå. Detta gäller inte minst för de barn – cirka 25 % – som föds i familjer där kvinnan är ensamstående.⁵⁰ Eftersom barnens medborgarskap utgår ifrån fadern men inte modern (MbL 3a), så kan familjer där fadern inte är närvarande (fängslad, deltar i strider, etc.) således få svårt att bevisa sin rätt till syriskt medborgarskap.⁵¹ Den 12 juni 2018 godkände det syriska parlamentet en ny lag (lagen har ännu ej trätt i kraft) som ger barn till okända personer (okända fäder) rätt till syriskt medborgarskap. Lagen skapades i syfte att komma åt problematiken kring statslösa barn som konflikten har fört med sig.⁵²

För de syrier som flytt till Jordanien och Libanon gäller att de måste registrera sina nyfödda barn vid en syrisk beskickning inom ett år (om man vill undvika ett tämligen omständligt domstolsförfarande). Detta görs dock ofta inte, dels på grund av okunskap om detta påbud bland flyktingarna själva, men också för att det är förenat med komplicerade och kostsamma administrativa procedurer. Därmed får man inga resedokument för barnen, och familjerna kan få svårt att företa resor och att i framtiden bevisa att barnen är syrier. Med andra ord finns en uppenbar risk för statslöshet. I Libanon har mer än 70 000 barn till syriska flyktingar fötts sedan 2011, och undersökningar av FN med flera indikerar att uppemot 80 % av dessa födslar inte registrerats officiellt.⁵³ Samma typ av problematik återfinns bland syriska flyktingar i Jordanien – där uppåt hälften av barnen under fem år inte är registrerade i familjeboken⁵⁴ – och i Turkiet.⁵⁵ Samtidigt har både värdländer och internationella organisationer på senare år arbetat intensivt med att uppmärksamma och åtgärda risken för att syriska barn vars föräldrar flytt hemlandet blir statslösa, och vissa framsteg har noterats.⁵⁶

⁵⁰ UNHCR, *In Search of Solutions: Addressing Statelessness in the Middle East and North Africa*, s. 10

⁵¹ UNHCR, *The Future of Syria: Refugee Children in Crisis*, november 2013, s. 55-57, http://www.unhcr.nl/fileadmin/user_upload/images/galleries/Future-of-Syria-UNHCR-v13low-res.pdf

⁵² Alwatan, 2018-06-13, <http://alwatan.sy/archives/154859>

⁵³ John Davison, *A generation of Syrian children who don't count*, Reuters, 2016-05-03, <http://www.reuters.com/investigates/special-report/syria-refugees-stateless/>

⁵⁴ NRC, *Drivers of Despair. Refugee Protection Failures in Jordan and Lebanon*, s. 3, januari 2016, <http://www.nrc.no/globalassets/pdf/reports/drivers-of-despair.pdf>; jfr. NRC, *Registering Rights, Syrian refugees and the documentation of births, marriages, and deaths in Jordan*, oktober 2015, s. 14ff, http://www.nrc.no/arch_img/9208964.pdf samt NRC, *Securing Status. Syrian refugees and the documentation of legal status, identity, and family relationships in Jordan*, november 2016, <https://www.nrc.no/globalassets/pdf/reports/securing-status.pdf>

⁵⁵ Refugees International, *Birth registration in Turkey*

⁵⁶ Exempelvis rapporterar UNHCR 2016 att ”the percentage of Syrian refugee children born in the region who go undocumented at birth (receiving neither a birth certificate nor a medical birth notification) has been reduced from 35 per cent in 2012, to 7 per cent in 2015 regionally”. UNHCR, *In Search of Solutions: Addressing Statelessness in the Middle East and North Africa*, s. 15

5. Dokumentlöshet

Historiskt – innan pågående kris – har framförallt statslösa kurder (se avsnitt 4.1) och den minoritet palestinier som inte är registrerade hos GAPAR (se avsnitt 4.2) haft svårt att skaffa syriska officiella dokument. Detta har föranlett en rad bekymmer för dessa personkategorier. Statslösa kurder har saknat giltiga resedokument och således inte haft möjligheter att lagligt resa ut ur/in i landet; likaså har deras tillgång till offentlig service, såsom sjukvård och skolgång, försvårats eller omöjliggjorts.⁵⁷ För icke-registrerade palestinier har hindren att skaffa dokument likaså inneburit svårigheter att resa till/från Syrien; på senare år har även risken för *refoulement* tillbaka till Syrien från Libanon och Jordanien ökat för denna grupp.⁵⁸

För majoriteten syrier har emellertid dokumentlöshet historiskt sett inte utgjort ett betydande bekymmer: Myndigheterna med ansvar för civilrättsliga dokument, ID-kort och pass har varit tillgängliga runtom i landets provinser och fungerat väl (se avsnitt 2.1), vilket i kombination med det faktum att det varit påbjudet i lag att registrera barn i samband med födseln (se avsnitt 6.3), att skaffa ID-kort innan man uppnått 15 års ålder (se avsnitt 7.1) m.m., inneburit att syriska medborgare som regel innehaft officiella handlingar.

Rådande konflikt har till viss del försvårat möjligheterna att skaffa officiella handlingar: de som lever i områden där myndighetskontoren inte längre fungerar kan i vissa fall ha svårt att bege sig till andra delar av landet (exempelvis befolkningen i belägrade områden), eller så är man rädd för att uppsöka myndigheterna eftersom man undvikit militärtjänst, engagerat sig oppositionellt eller av andra skäl är eftersökt av regimen. Syrier som flytt till grannländer kan härutöver stöta på särskilda, dokumentrelaterade svårigheter. Konsekvenserna av dokumentlösheten i Jordanien, Libanon och Turkiet är väldokumenterade (se avsnitt 4.3), till skillnad från konsekvenserna i Syrien som delvis inte är väldokumenterade. Icke-innehav eller förlust av officiella dokument är ett mycket vanligt bekymmer i en majoritet av landets underdistrikt.⁵⁹ Avsaknad av dokument har framförallt bäring på individens rörelsefrihet, eftersom det försvårar passerandet av vägsprårrar (särskilt mellan oppositions- och regimkontrollerat område, och särskilt för män i vapenför ålder⁶⁰), men även möjligheterna till arbete, humanitär assistans och, i förekommande fall, registrering som internflykting,⁶¹ men också möjligheten, för de som lämnat landet, till ett eventuellt återvändande.⁶²

⁵⁷ HRW, *The Silenced Kurds*

⁵⁸ HRW, *Not Welcome. Jordan's Treatment of Palestinians Escaping Syria*

⁵⁹ Whole of Syria Protection Sector, *2015 Protection Needs Overview*, oktober 2015, http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/wos_protection_needs_overview_2015.pdf

⁶⁰ Lifos, *Temarrapport: Reguljär och irreguljär syrisk militärtjänst 3.0*, 2017-05-30, kap. 3.1.4

⁶¹ UNHRC, *Report of the Special Rapporteur*, p. 32-35, s. 9f

⁶² NRC, *Syrian refugees' right to legal identity: implications for return*, januari 2017, <https://www.nrc.no/globalassets/pdf/briefing-notes/icla/final-syrian-refugees-civil-documentation-briefing-note-21-12-2016.pdf>

6. Civilrättsliga dokument och körkort

6.1. Det syriska folkbokföringssystemet⁶³

Det första syriska folkbokföringssystemet upprättades 1922. Ansvarig myndighet utgörs av *shu'un al-madaniyya*, ofta översatt till Civil Status Department och i detta dokument benämnd civilstatusavdelningen. Denna myndighet sorterar under Inrikesministeriet och registrerar födselar, dödsfall, äktenskap och skilsmässor. Utöver huvudkontor i Damaskus har man regionala kontor på provinsnivå (*mudiriya*), under vilka lokalkontoren (*amana*) i sin tur sorterar. Folkbokföringsregistret är elektroniskt, vilket innebär både att man centralt har kontroll över den information som matas in i systemet samt att uppdaterad information nås från samtliga lokala kontor. Även den myndighet som har ansvar för syriska passhandlingar (se avsnitt 8.1) har tillgång till folkbokföringsregistret.

Det syriska folkbokföringssystemet är organiserat utifrån 1) familjenummer och 2) nationella nummer:

1. Ett familjenummer (*khana*, alt. *qaid*) tilldelas varje *familj* (dvs. alla familjemedlemmar delar på sin familjs nummer), bestående av ett stadsnamn följt av minst två siffror. Detta system har varit i bruk sedan 1920-talet.
2. Ett nationellt nummer (*ar-raqam al-wattani*) som tilldelas varje *individ* i samband med att man som nyfödd registreras hos Civilstatusavdelningen. Numret är 11-siffrigt (de två första siffrorna indikerar hemprovins och de två därefter vid vilket kontor inom provinsen personen är registrerad). Systemet har tillämpats sedan mitten av år 2000.

6.2. Procedur för att få ut civilrättsliga dokument

Grundprincipen är att endast den berörda personen själv kan hämta ut dokument/upplysningar som rör födselar, dödsfall (den avlidnes make, maka eller närmsta familj), äktenskap och skilsmässor. Dock kan en person i Syrien agera ombud. Tidigare var kravet att denne skulle vara en nära släkting (bror, far) eller en auktoriserad advokat, men med ändringarna som gjordes till civilstatuslagen 2017 utökades personkretsen till att innefatta andra familjemedlemmar/släktingar, både män och kvinnor.⁶⁴ Tidigare var man enligt reglerna tvungen att uppsöka Civilstatusavdelningens kontor i sin hemstad, men i och med folkbokföringssystemets digitalisering kan man sedan 2011 uppsöka vilket kontor som helst. Den som befinner sig utomlands kan också få ut dokumenten via en syrisk ambassad.⁶⁵

⁶³ Detta avsnitt utgör en sammanfattning av United Nations Department of Economic and Social Affairs (UNDESA), *Technical report on the status of civil registration and vital statistics in ESCWA region*, 2009-03-30, s. 56ff, <http://unstats.un.org/unsd/demographic/CRVS/Technical%20report%20ESCWA%20Final.pdf> och

Landinfo, *Temanotat. Syria: Identitetsdokumenter og pass* [2017], s. 7-10

⁶⁴ Lag Nr. (4) av 2017 gällande civilstatus, art. 22/A

⁶⁵ Landinfo, *Temanotat. Syria: Identitetsdokumenter og pass* [2017], s. 12, 16. Kostnaderna för att få ut de olika dokumenten anges av Syrian Embassy of Stockholm, *Fees list*, [odaterad],

6.3. Typer av civilrättsliga dokument⁶⁶

Äktenskaps- och skilsmässobevis:

Äktenskap och skilsmässor mellan muslimer (sunniter, shiiter och alawiter) registreras av shariadomstolar, medan druser och kristna har egna domstolar som administrerar denna information.⁶⁷ Samtliga domstolar ska inom tio dagar skicka upplysningar om ändrat civilstånd till Civilstatusavdelningen, som registrerar uppgifterna och utfärdar äktenskaps- och skilsmässobevis. Äktenskap och skilsmässor som inte registreras i domstolen anses som ogiltiga och kan inte heller registreras hos Civilstatusavdelningen. På samma sätt kan inte barn registreras i folkregistret om inte föräldrarnas äktenskap har registrerats.⁶⁸

Familjebok:

I samband med äktenskap (se ovan) utfärdas en familjebok (*deftar ayli*) som utgår ifrån mannen; hans fru/fruar och barn förs in i detta dokument, och om familjeförhållandena förändras måste familjeboken lämnas in till Civilstatusavdelningen för att uppdateras. En kvinna som gifter sig förs in i sin makes familjebok, men kvarstår samtidigt i sin fars (med en notering om att hon gift sig). Vid skilsmässa står kvinnan kvar i sin makes familjebok, med en notering om att paret skilt sig.⁶⁹ Personlig inställelse är ett krav för att utfärda familjebok (familjebok och ID-kort är de enda dokument för vilka det krävs).⁷⁰ I och med den nya lagändringen till civilstatuslagen som infördes februari 2017 har man nu rätt att få ut en familjebok på samma villkor som maken, vilket tidigare bara var möjligt om maken var avliden.⁷¹

Födelseattest:

I samband med födsel på sjukhus utfärdar sjukhusadministrationen ett meddelande till föräldrarna, där barnets födelsedatum framgår. Med detta dokument ska föräldrarna (inom 30 dagar från födelsedatumet) registrera barnet hos Civilstatusavdelningen, som utfärdar födelseattest och för in barnet

<http://www.syrianembassy.se/Engelska/index.htm>. Möjligheten att få ut civilrättsliga dokument via syriska ambassader tycks bestå, även om den syriska oppositionen anklagar vissa beskickningar för att förvägra oppositionella individer/familjer denna service; se t ex rapport från National Coalition, *Report on the Misuse of Consular Services by the Syrian Regime's Embassy in Germany*, 2015-08-13, http://en.etilaf.org/images/reports/Report_on_Syrian_Regime_Consulate_Berlin_July2015.pdf (Hänsyn bör tas till källans politiska karaktär.)

⁶⁶ För exempel/illustrationer, se websida från NRC/ISI, *Syrian documents*, (odaterad), <http://syrianationality.org/nationality-documentation-and-statelessness-in-syria/syrian-documents-civil-and-identity-documents>

⁶⁷ Den syriska familjelagstiftningen (1953 års ”Personal Status Law”) utgår ifrån sharia och gäller således för samtliga muslimer i befolkningen; för landets kristna, judar och druser anger denna lag (art. 306, 307 och 308) vissa möjligheter att själva bestämma vad som ska gälla på det familjerättsliga området; se CEDAW, *Consideration of reports submitted by States Parties under article 18 of the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women: Syria*, 2005-08-29, <http://www.refworld.org/pdfid/4537782e0.pdf>

⁶⁸ Landinfo, *Temanotat. Syria: Identitetsdokumenter og pass* [2017], s. 10, Esther van Eijk, *Family law in Syria : a plurality of laws, norms, and legal practices*, Leiden University, 2013-09-19, s.252f, https://openaccess.leidenuniv.nl/bitstream/handle/1887/21765/Binnenwerk%20Proefschrift_EvanEijk_26July%202013%20corr.pdf?sequence=20

⁶⁹ Landinfo, *Temanotat. Syria: Identitetsdokumenter og pass* [2017], s. 9-10

⁷⁰ Civilstatusavdelningen, Damaskus, möte 2017-05-10

⁷¹ Lag Nr. (4) av 2017 gällande civilstånd, art. 61A

i familjeboken. Proceduren ser delvis annorlunda ut för barn födda utanför sjukhus eller utomlands.⁷² Till skillnad från flertalet andra officiella dokument (pass- och ID-handlingar) så noteras religiös tillhörighet på födelsebeviset.⁷³ Ansvar för föräldrar – eller, i deras frånvaro, sjukhuspersonalen – att rapportera födslar till Civilstatusavdelningen är lagstadgat.⁷⁴

Övriga dokument:

Civilstatusavdelningen utfärdar även dödsattester och begravningsbevis samt allmänna utskrifter som visar folkbokföringsuppgifter för en individ eller en familj.⁷⁵

6.4. Förändringar i samband med nuvarande konflikt och konsekvenser för dokumentens äkthet

Vid konfliktens inledning fanns enligt uppgift 286 lokala Civilstatusavdelningskontor spridda över landet, av vilka ungefär hälften (144) nu ska ha stängts.⁷⁶ Som nämnts kan syrier söka sig till vilket som helst av dessa för att få ut relevanta dokument. I de områden som kontrolleras av regimen fortsätter dessa kontor som regel att fungera. Detta gäller som regel även de syriska ambassadernas service, med undantag för de beskickningar som stängts (se avsnitt 8.1).⁷⁷

I områden kontrollerade av oppositionen gäller däremot generellt sett att Civilstatusavdelningens kontor *inte* fungerar.⁷⁸ I dessa områden har det ofta uppstått en dragkamp mellan olika oppositionsgrupper som vill ta över statsfunktionerna.⁷⁹ Organ som oppositionella grupper inrättat, såsom ”Local Councils”, ”Interim Government” (IG) eller ”The Free Independent Judicial Council” (FIJC, äv. ”Supreme Judicial Council”, SJC) samt de egenupprättade shariadomstolarna har under konfliktens gång utfärdat civilrättsliga dokument på ett sätt som speglar/utgår ifrån de syriska myndigheternas system.⁸⁰ Samordningen dem emellan har emellertid varit

⁷² Landinfo, *Temanotat. Syria: Identitetsdokumenter og pass* [2017], s. 9. Se även kap. 4.3.

⁷³ US Department of State, *International Religious Freedom Report 2010*, 2010-11-17, http://www.ecoi.net/local_link/149659/250895_en.html

⁷⁴ UNHRC, *ICCPR. Third Periodic Report, Syria*, 2004-10-19, CCPR/C/SYR/2004/3, s. 93, p. 364, <http://www.refworld.org/docid/42ce92194.html>

⁷⁵ US Department of State, *Country Reciprocity Schedule: Syria*, (utan årtal), <http://travel.state.gov/content/visas/english/fees/reciprocity-by-country/SY.html#>, Landinfo, *Temanotat. Syria: Identitetsdokumenter og pass* [2017], s. 10

⁷⁶ *Ibid.* s. 7, 16

⁷⁷ *Ibid.* kap. 3

⁷⁸ Kamal Srouji, *Marriages in Syria: difficulties, bribes and lack of recognition*, Syria Deeply, 2015-11-04, <https://www.newsdeeply.com/syria/articles/2015/08/04/marriage-in-syria-difficulties-bribes-and-lack-of-recognition/>

⁷⁹ För en beskrivning, se text Neil MacFarquhar, *A Battle for Syria, One Court at a Time*, New York Times, 2013-03-13, http://www.nytimes.com/2013/03/14/world/middleeast/a-battle-for-syria-one-court-at-a-time.html?_r=0

⁸⁰ SJC ska exempelvis ha kontor i Idlib, Deraa, Aleppo (fram till dess fall i december 2016) samt Gaziantep, Turkiet. NRC & UNHCR, *Civil Status Documentation in Non-Government Areas of Northern Syria*, april 2016, s. 17ff, <https://www.scribd.com/document/319310864/IRC-Full-Assessment-Civil-Status-Documentation-in-Non-Government-Areas-in-Northern-Syria-July-2016>

bristfällig ("in non-government controlled areas, [a] patchwork of non-state civil registration procedures has emerged"⁸¹). Dokument som utfärdas av dessa "myndigheter" betraktas vidare inte som officiella, dvs. de är giltiga endast inom de områden som står under oppositionell kontroll. (Inställningen från kringliggande länders myndigheter till dessa dokument tycks variera.⁸²) Visserligen kan dessa lokala dokument underlätta resor – och tillgången till viss service – inom områden utanför regimens kontroll, men de kan också orsaka problem i kontakten med konkurrerande oppositionella grupper. Exempelvis förekommer rapporter om att islamiska staten (IS) och Nusrafronten hotat bärare av dokument utfärdade av andra oppositionella grupper.⁸³

Oppositionskontrollerade områden med turkisk närvaro runt Aleppos landsbygd såsom al-Bab och kringliggande orter i östra Aleppo har i juli i år börjat utfärda nya ID-kort för invånarna i dessa områden. Al-Babs lokalråd har med hjälp av turkiska staten utfärdat ca 140 000 nya ID-kort. Detta har gett möjlighet till många internflyktingar i området, som har förlorat sina identitetsdokument, att erhålla nya, men också för den Turkiet-stödda oppositionen att skilja på personen med samröre med IS och de kurdiska styrkorna.⁸⁴

Många invånare i områden där Civilstatusavdelningen inte längre fungerar försöker komma runt problemet genom att bege sig till områden där myndighetens kontor fortfarande är verksamma, vilket både regim- och oppositionssidan i allmänhet accepterar.⁸⁵ Alternativt så ansöker man om handlingar genom nära släktingar som får agera ombud. Det tycks även ha uppstått en tämligen omfattande handel där inofficiella förmedlare ("middlemen") mot höga avgifter hanterar kontakterna med Civilstatusavdelningens kontor.⁸⁶ Dessa metoder är dock inte alltid genomförbara med hänsyn till säkerhetsläge och/eller att vissa personer/familjer (exempelvis de som eftersöks av regimen) är rädda för att interagera med myndigheterna. Inte heller har alla familjer råd att anlita förmedlare.⁸⁷

Historiskt har det syriska folkbokföringssystemet ansetts omfatta samtliga invånare och betraktats som pålitligt. Nuvarande konflikt har dock haft en negativ inverkan på systemets tillförlitlighet. Uppgifter om äktenskap, födselar osv. registreras inte alltid, eftersom vissa inte vill/kan komma i kontakt med

En del av denna verksamhet får utländskt bistånd; se t ex AIJA, *Supporting the Rule of Law in Syria*, april 2015, <http://www.ajja.org/2015/04/supporting-the-rule-of-law-in-syria/>

⁸¹ *Ibid.* s. 4

⁸² ISI & NRC, *Understanding statelessness in the Syria refugee context*, s. 30f

⁸³ IRC, *Identify Me. The Documentation Crisis in Northern Syria*

⁸⁴ Tamer Osman, Al-Monitor, *Syrians in opposition-held areas near Aleppo obtain new IDs*, 2018-08-02, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2018/07/local-council-issuing-identification-cards-syrians-euphrates.html#ixzz5Q2OXtab6>

⁸⁵ FN-organ i Damaskus, möte september 2016. Jfr Landinfo, *Temanotat. Syria: Identitetsdokumenter og pass* [2017], s. 16ff

https://www.ecoi.net/en/file/local/1156353/1788_1481639462_syr.pdf

⁸⁶ NRC & UNHCR, *Civil Status Documentation in Non-Government Areas of Northern Syria*, s. 16f, 22f

⁸⁷ Landinfo, *Temanotat. Syria: Identitetsdokumenter og pass* [2017], s. 18f

Civilstatusavdelningen. Härutöver rapporteras att många domstolar blivit mindre effektiva vad gäller att skicka uppgifter om giftermål/skilsmässor till Civilstatusavdelningen, med påföljden att uppgifterna inte registreras eftersom informationen måste komma från domstolen. Därmed har det också blivit vanligare att privatpersoner själva ger sig i kast med att skriva in nya familjemedlemmar i sin familjebok. Härutöver utfärdar oppositionella grupper dokument, utifrån oklara procedurer och med varierande utformning och teknisk kvalitet.⁸⁸ Den höga graden av decentralisering – att civilrättsliga dokument utfärdas på hundratals lokala kontor – undergräver kontrollen av utfärdandeprocessen också på regimkontrollerade områden, vilket i kombination med de anställdas allt mer ansträngda privatekonomiska situation kan öppna upp för mutor. Samtidigt motverkas detta av både statens och många medborgares intresse av att Civilstatusavdelningen fortsätter utfärda tillförlitliga dokument (se avsnitt 2.1). Enligt Lifos mening är en samlad bedömning av oegentligheternas utbredning därmed svår att göra.⁸⁹

Svårigheterna att få ut civilrättsliga dokument och problematiken kring den allt ökande andel syrier, både i och utanför landet, som saknar någon form av identitetshandling är dock det mest oroväckande problemet.⁹⁰ Staten har dock vidtagit ett antal åtgärder i syfte att ta itu med problematiken. Man har öppnat lokala civilregistreringskontor som ersätter de kontor i områden som inte längre är under regimkontroll (se avsnitt 7.1). Man har även implementerat rutiner för kopiering av de lokala databaserna för att sedan föra över dessa till den centrala databasen i Damaskus. Den senaste lagändringen av civilstatuslagen har även underlättat registrering och möjligheten att få ut dokument: utökad personkrets som kan hämta ut civilrättsliga dokument på uppdrag av någon annan, rätt för kvinnor att få ut familjebok samt möjlighet för internflyktingar att registrera civilrättsliga spörsmål långt i efterhand utan böter.⁹¹

7. ID-kort

⁸⁸ Landinfo, *Temanotat. Syria: Identitetsdokumenter og pass* [2017], s. 19

⁸⁹ Dominique Soguel, *Defining test for young refugees: prove you are Syrian*, Christian Science Monitor, 2015-03-15, <http://www.csmonitor.com/World/Middle-East/2015/0315/Defining-test-for-young-refugees-Prove-you-are-Syrian>, Landinfo, *Temanotat. Syria: Identitetsdokumenter og pass* [2017], s. 21-22

⁹⁰ "Lack and loss of civil documentation limits peoples' ability to cope, compromising the ease of movement and, in some instances, access to humanitarian assistance, with 76 per cent of sub-districts considering this an issue of concern. Ongoing lack of birth and marriage registration for many people and loss of property deeds will have a long-term negative impact. .../ Over 50 per cent of sub-districts assessed in Aleppo, Dar'a, Deir-ez-Zor, Homs, Idleb and Quneitra identified lack or loss of civil documentation as a significant protection issue"; UNOCHA, *2016 Humanitarian Needs Overview: Syrian Arab Republic*, oktober 2015, s. 24f, http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/2016_hno_syrian_arab_republic.pdf; jfr. not 42

⁹¹ NID, <https://www.nidsenter.no/en/id-database/idbasen/Middle-East/Syria/Registers/Public-registers/Civil-Register-database/>, 2018-05-31

7.1. Ansöknings- och utfärdandeprocédur

ID-kort, *hawiya*, utfärdas av Civilstatusavdelningen till alla syriska medborgare.⁹² Ansökan ska ske från och med 14 års ålder; korten utfärdas senast vid 15 års ålder. Enligt lag är syriska medborgare skyldiga att skaffa ID-kort.⁹³ Man får inte någon uppmaning från myndigheterna att ansöka i tid, utan det åligger föräldrarna att se till att så sker.⁹⁴ Ansökan ska ske i hemstaden, dvs. vid det Civilstatusavdelningskontor där man är folkbokförd (till skillnad från de civilrättsliga dokumenten, som kan utfärdas vid vilket av dess kontor som helst). På senare tid har Civilstatusavdelningen emellertid öppnat ett centralt kontor i Damaskus, där alla medborgare har möjlighet att ansöka om ID-kort oavsett folkbokföringsadress – en möjlighet många från Raqqa och Idlib, men även Deir-ez-Zour (numera operativ) använder sig av.⁹⁵ I augusti 2016 öppnades även ett kontor i Hama där personer från Idlib och Raqqa kan ansöka om ID-kort.⁹⁶ Det krävs personlig inställelse i hemstaden, på det centrala Damaskus-kontoret eller kontoret i Hama. Vid ansökan lämnar man avtryck av alla tio fingrar (denna information syns inte på ID-kortet men lagras centralt) och lämnar in födelsebevis (stämplat av Civilstatusavdelningen) samt fyra foton. ID-kortet levereras i regel inom 48 timmar i större städer och inom 2-4 veckor på mindre orter. I väntan på att det levereras får man en kvittering som visar att man ansökt.⁹⁷

Processen att utfärda ID-kort vid ett av Civilstatusavdelningens kontor involverar flera (upp till fem) anställda, som alla kontrollerar att handläggningen i tidigare steg gått korrekt till. Uppgifterna i ansökan stäms också av, i samtliga steg, mot dem i som finns i folkbokföringsregistret (inklusive visuell ansiktskontroll) och vid minsta diskrepans stoppas processen och ansökan avslås.⁹⁸

7.2. ID-kortens utformning och giltighetstid

De syriska ID-korten fick sin nuvarande utformning i början av 2000-talet. Framsidan rymmer foto, namn, föräldrarnas namn, födelseplats och -datum samt det individuella 11-siffriga nationella numret i röda siffror. Baksidan rymmer familjenumret samt kortets serienummer, uppgift om var personen är folkbokförd samt information om kön, hud- och ögonfärg, särskilda

⁹² Avseende statslösa syrier (palestinier och kurder), se kap. 4 ovan.

⁹³ Regleras i Civil Status Act (art. 70), se HRW, *The Silenced Kurds*, not 42

⁹⁴ Civilstatusavdelningen, Damaskus, möte September 2016

⁹⁵ "IDPs can now file petition in the place of their residence for requesting replacement ID card instead of the earlier regulation which required them to file petition only in their governorates of habitual residence. Moreover, a new civil registry department was established in central Damascus to serve IDPs from other governorates." UNHCR, *Protecting and Supporting the Displaced in Syria - UNHCR Syria End of Year Report 2015*, februari 2016, s. 17, <http://www.refworld.org/docid/56cac3254.html>

⁹⁶ Landinfo, *Temanotat. Syria: Identitetsdokumenter og pass* [2017], s. 18

⁹⁷ Immigration and Refugee Board of Canada (IRB), *Syria: requirements and procedures to obtain, renew, and replace passports and national identity cards; information and details contained in each document, including physical characteristics (2013-July 2015)*, 2015-08-13, <http://www.refworld.org/docid/55debf164.html>, Landinfo, *Temanotat. Syria: Identitetsdokumenter og pass* [2017], s. 9

⁹⁸ Besök av Lifos och norska Landinfo på det centrala Civilstatuskontoret, inklusive intervjuer med chefer och anställda, Damaskus, september 2015

kännetecken och ID-kortets utfärdandedatum.⁹⁹ De har i princip obegränsad giltighetstid (inget utgångsdatum anges) och ersätts enbart om de förloras eller skadas. Dock bör de helst förnyas var tionde år enligt ansvarig myndighet. Vid förnyelse ändras utfärdandedatum och kortets serienummer, övrig information förblir densamma.¹⁰⁰ Syriska poliser får i allmänhet särskilda, rosafärgade ID-kort utfärdade.¹⁰¹

7.3. Förändringar i samband med nuvarande konflikt och konsekvenser för dokumentens äkthet

Den generella bilden vad gäller Civilstatusavdelningens funktionalitet på regimkontrollerat område är densamma som för civilrättsliga dokument (se 7.1), dvs. myndighetens kontor fortsätter att operera tämligen intakt men systemets integritet undergrävs på sina håll av krigsekonomin. Cirka 500 000 ID-kort uppges ha utfärdats under 2015.¹⁰² Bilden av vad som skett när oppositionella grupper tagit över ett område – och som regel även Civilstatusavdelningens lokalkontor – varierar. I vissa fall tycks statsanställda ha fortsatt arbeta, mer eller mindre utifrån existerande regelverk, men med liknande integritetsproblem som på regimkontrollerade områden. I andra fall har Civilstatusavdelningens personal helt ersatts, varefter lokala ID-dokument utfärdas med oppositionella grupper som ”huvudman”, till exempel för att upprätta ID-kort till gruppens egna medlemmar.¹⁰³ Uppgifter förekommer om att Civilstatusavdelningens kontor i exempelvis Idlib och Daraa – vilka kommit under oppositionsgruppers kontroll – mot betalning utfärdat ID-kort med felaktig personuppgifter.¹⁰⁴

Kravet att ansöka om ID-kort genom personlig inställelse där man är folkbokförd (eller i Damaskus) har inneburit vissa svårigheter i samband med pågående kris, inte minst för de internflyktingar som varken befinner sig i sin hemmaregion eller har möjlighet att ta sig till huvudstaden. (Ansökan om ID-kort via ombud eller vid en ambassad är alltså inte heller möjligt då denna måste göra personligen och på plats.)¹⁰⁵ Ett annat problem är att det sker stora förseningar i registrering och utfärdande av civilrättsliga dokument som bland annat orsakas av byråkratiska processer, långsamma internetuppkopplingar samt den stora mängden internflyktingar. Det kan till exempel numera ta uppemot tre år att få ett ID-kort utfärdat.¹⁰⁶

Vissa områden/städer under konfliktens gång har kommit att uppfattas som politiskt oppositionella, vilket gör det svårare för många från dessa områden att passera regimsidans vägspärrar; eftersom det framgår av ID-korten varifrån man kommer. Detta skapar ett incitament att skaffa falska eller

⁹⁹ Angående nationellt nummer och familjenummer, se 6.1 ovan

¹⁰⁰ Civilstatuskontoret, Damaskus, möte september 2016.

¹⁰¹ Syrisk advokat, Damaskus, möte september 2016. Fler detaljer om dessa polisiära ID-kort (t ex huruvida de helt ersätter civila ID-kort) är inte kända av Lifos i dagsläget.

¹⁰² UNHCR, Damaskus, möte september 2016

¹⁰³ Landinfo, *Temanotat. Syria: Identitetsdokumenter og pass* [2017], s. 18ff

¹⁰⁴ *Ibid*, s. 21

¹⁰⁵ *Ibid*, s. 15. Avseende Civilstatusavdelningens kontor i de kurdiska regionerna i norr, se även 6.5

¹⁰⁶ NID, <https://www.nidsenter.no/en/id-database/idbasen/Middle-East/Syria/Registers/Public-registers/Civil-Register-database/>, 2018-05-31

manipulerade ID-kort, med andra folkbokföringsuppgifter.¹⁰⁷ Liksom i fallet civilrättsliga dokument medför decentraliseringen av hanteringen av ansökningar och utfärdande av ID-kort en risk för att tillämpliga procedurer kringgås mot betalning. Lifos bedömning är emellertid att det samtidigt finns tydliga motverkande faktorer i systemet (se avsnitt 2.1), och den ovan beskrivna ansöknings- och utfärdandeprocessen får anses vara tämligen rigorös.

8. Pass och resehandlingar

8.1. Ansvarig myndighet och ansökningsförfarande

Syriska pass utfärdas till landets medborgare av Direktoratet för migration och pass (*Idara al-hijra wal-jawazat*, här efter Direktoratet), som sorterar under Inrikesministeriet.¹⁰⁸ Direktoratet har huvudkontor i Damaskus och provinshuvudstäder i samtliga av landets fjorton provinshuvudstäder, med undantag för de under oppositionell kontroll.¹⁰⁹ I enstaka provinser har man fler än ett kontor.¹¹⁰

Det finns tre sätt att ansöka om pass:

- 1) Genom *personlig inställelse* vid vilket som helst av Direktoratets kontor. Man behöver alltså inte uppsöka kontoret i den provins där man är folkbokförd.
- 2) Genom att vända sig till vissa syriska *konsulat/ambassader*. Ett flertal syriska ambassader har möjlighet att på plats utfärda/förnya pass. Övriga ambassader mottager ansökningar om pass/förnyelse, vilka skickas till Damaskus och behandlas där. Oavsett vilket av dessa upplägg ambassaden följer så ska dock alla ansökningar om pass godkännas av Direktoratet i Damaskus.¹¹¹ Vissa länder har brutit sina diplomatiska förbindelser med Syrien, och där finns således ingen syrisk beskickning att vända sig till (gäller bland annat Doha, Riyadh, Jeddah och Ankara). Det syriska konsulatet i Istanbul uppges verka, men med begränsad kapacitet vilket gör det svårt att bedöma i vilken

¹⁰⁷ Landinfo, *Temanotat. Syria: Identitetsdokumenter og pass* [2017], s. 21

¹⁰⁸ Diplompass och vissa tjänstepass utfärdas emellertid av syriska UD, och resehandlingar till palestinska flyktingar av GAPAR; se 4.2

¹⁰⁹ D v s provinshuvudstäderna Idlib (sedan maj 2015) och Raqqa (sedan mars 2013); se 2.2 ovan. Direktoratets kontor i Deir-ez-Zour och Hasakah är enligt uppgifter numera operativa. Se NID, <https://www.nidsenter.no/en/id-database/idbasen/Middle-East/Syria/Documents/Passport/N-series/Application-and-issuance-procedures/>, 2018-05-31.

¹¹⁰ Utöver kontoret i huvudstaden täcks provinsen Rif Damaskus av ett kontor beläget i Nabak, till exempel. Se Landinfo, *Temanotat. Syria: Identitetsdokumenter og pass* [2017], s. 11

¹¹¹ Det har i flera omgångar rapporterats att de syriska säkerhetstjänsternas godkännande av en passansökan strukits som en del av myndigheternas hantering, både 2012. IRB, *Syria: Passport renewal options, requirements and procedures for Syrians living abroad, specifically those living in Canada and Greece*, 2013-07-30

<https://www.justice.gov/sites/default/files/pages/attachments/2016/02/02/syr104510.e.pdf>) och 2015. Som framgår av denna rapportering har det emellertid varit högst oklart i vilken utsträckning som detta påstådda beslut faktiskt implementerats.

omfattning och under vilka premisser pass utfärdas där.¹¹² I irakiska Kurdistan (KRI) i norra Irak finns ingen syrisk beskickning.¹¹³

- 3) Genom att ansöka om pass *via ombud*. Ombudet måste vara en nära släkting (förälder, syskon, make) till den sökande. Personer som inte är nära släkt kan agera ombud, men måste då ha en skriftlig fullmakt (*wikala*) från sökanden. Om sökanden själv befinner sig utanför Syrien, behöver fullmakten dessutom ha legaliserats både i det land sökanden befinner sig och av syriska Utrikesministeriet i Damaskus.

8.2. Stöddokument och avgifter

Oavsett om man ansöker genom att infinna sig på Direktoratets kontor, på ambassad eller via ombud, så behövs följande dokument inlämnas vid ansökan om pass: *ID-kort*, *två passfotografier*, *godkännande från arbetsgivaren* (för offentliganställda), *godkännande från militära myndigheter* (för män mellan 17 och 50 års ålder) samt *intyg som visar yrkestillhörighet* (för alla mellan 18 och 60 års ålder). Rör det sig om en förnyelse av pass, behöver det *tidigare passet* inlämnas. Barn under 18 år behöver *intyg* från far eller vårdnadshavare. I samband med att ansökan inkommer gör Direktoratet slagningar i sin egen databas och i Civilstatusavdelningens register; visar det sig att uppgifterna rymmer felaktigheter eller om sökanden är efterlyst avslås ansökan.¹¹⁴

Inom Syrien ligger avgiften för ett nytt pass på 12 100 syriska pund (eller 29 500 syriska pund, om man vill ha det utfärdat snabbare).¹¹⁵ Avgiften för ett nytt pass är, sedan nytt regelverk (Lag nr. 18) av den 18 april 2017, generellt 300 US-dollar (sänkt från 400 US-dollar) med normal handläggningstid, och 800 US-dollar för skyndsam handläggning (tre dagar).¹¹⁶

8.3. Passens utformning och giltighetstid

Syriska pass fick sin nuvarande utformning 2002. De ordinarie passen har mörkblått omslag (medan diplomatpass är röda, tjänstepass gröna och specialpass ljusbruna) och rymmer 48 sidor.¹¹⁷ Passets två första sidor rymmer personuppgifter, foto, nationellt nummer¹¹⁸, signatur eller

¹¹² Enligt uppgift ska konsulatet, beläget i stadsdelen Sisli, ta emot tidbokningar för ansökan om pass via en hemsida, men denna tycks fungera bristfälligt; jfr <http://www.mofaex.gov.sy/istanbul-consulate/>. Efter kontakt med syriska konsulatet via svenska konsulatet i Istanbul konstateras det att konsulatet har sedan 2017-04-23 slutat förnya pass. Detsamma gäller syriska konsulatet i Jordanien.

¹¹³ Landinfo, *Temanotat. Syria: Identitetsdokumenter og pass* [2017], s. 20

¹¹⁴ *Ibid.*, s. 13

¹¹⁵ *Ibid.*, s. 12

¹¹⁶ Direktoratet för migration och pass, Damaskus, möte2017-05-09.

¹¹⁷ Landinfo, *Temanotat. Syria: Identitetsdokumenter og pass* [2017], s. 11. Innan 2002 var de ordinarie passen gröna. Sedan 2008 trycks passen i Syrien; dessförinnan trycktes de i Frankrike, indikerat genom texten "Imprimerie Nationale France" på insidan av omslagets bakre sida (därefter ersatt med texten "Syrian Product"), se Landinfo, *Temanotat. Syria: Identitetsdokumenter og pass* [2017], s. 11, not 14

¹¹⁸ Angående nationellt nummer, se 6.1 ovan. Vissa syriska pass har emellertid utställts utan nationellt nummer; se Landinfo *Temanotat. Syria: Identitetsdokumenter og pass* [2017], s. 7, not 4

fingeravtryck¹¹⁹, utfärdandenummer¹²⁰, utfärdande- och utgångsdatum, innehavarens yrke m.m.

Giltighetstiden är normalt sex år. För män i åldersspannet 18-42 år och som inte fullgjort militärtjänst – för vilka generellt utreseförbud råder – är giltighetstiden dock normalt två år.¹²¹ Den som fått uppskov med militärtjänsten kan erhålla denna senare passhandling med två års giltighetstid, vilken innebär ett utresetillstånd från försvarsmakten (jfr avsnitt 9.3). Den som undantas militärtjänst utifrån regeln om familjens ”ende son” får, efter att modern fyllt 50 år och genomgått läkarundersökning som visat att hon inte längre är fertil, ett pass med normal giltighetstid om sex år.¹²² För unga män under 18 år som inte omfattas av undantag utfärdas pass med giltighetstiden anpassad utifrån 18-årsdagen, exempelvis får en femtonårig pojke ett pass med tre års giltighet.¹²³ Pass utfärdade vid ambassad har, sedan april 2015, normalt en giltighetstid om två år.¹²⁴ Tidigare skedde förlängning av pass genom att tillbörlig etikett/klisterremsa, med uppgifter om förlängningens giltighetstid m.m., klistrades in på passets tredje sida.¹²⁵ Sedan det nya regelverket (Lag nr. 18) från april 2017 (med vissa variationer i implementering) förlängs inte längre några pass med förlängningsetikett, varken i Syrien eller vid någon syrisk utlandsbeskickning. Det kan dock fortfarande finnas pass i omlopp vars giltighetstid förlängts med etikett (i praktiken alltså förlängda i upp till två års tid från 25 april 2017).¹²⁶

8.4. Förändringar i samband med nuvarande konflikt och konsekvenser för dokumentens äkthet

Att få en klar bild av hur pass utbredd det i dagsläget är att syriska pass utställs på felaktiga grunder, manipuleras eller förfalskas är svårt. Flera aspekter bör vägas in i bedömningen.

Till att börja med talar ett antal faktorer *för* att systemet verkar med fortsatt hög integritet. Syriska pass har historiskt – liksom andra officiella dokument – betraktats som tillförlitliga. Mutor har förvisso förekommit, men då främst

¹¹⁹ På passets andra sida ska innehavarens signatur/fingeravtryck placeras. Avvikelser kan förekomma, främst för personer som ansökt om pass från utlandet via ombud, se Landinfo *Temanotat. Syria: Identitets-dokumenter og pass* [2017], s. 11, not 13.

¹²⁰ Vad gäller det 12-siffriga utfärdandenumret (”Issue no.”) så indikerar de tre första siffrorna utfärdandeorten och påföljande två siffror indikerar utfärdandeåret. Koderna för utfärdandeorterna tycks vara följande: 001 – Immigration Department Damascus (dvs. Direktoratets huvudkontor, som också utfärdar samtliga diplomatiska pass); 002 – Damascus; 003 – Rif Damascus; 004 – Aleppo; 005 – Idlib; 006 – Hama; 007 – Homs; 008 – Tartous; 009 – Latakia; 010 – GAPAR (för palestinier); 011 – Deraa; 012 – Suweida; 013 – Raqqa; 014 – Deir-ez-Zour; 015 – Hasakah; 016 – Quneitra. Passutfärdande ambassader har egna utfärdandekoder. Jfr. Landinfo, *Temanotat. Syria: Identitets-dokumenter og pass* [2017], s. 12

¹²¹ Från 2014 till mars 2016 ska giltighetstiden för denna kategori ha reducerats från två till *ett* år, men är alltså nu tillbaka på två år. Möte med Direktoratet för migration och pass, Damaskus, september 2016

¹²² Direktoratet för migration och pass, Damaskus, möte september 2016. Angående denna undantagsregel, se Lifos, *Temarapport: Reguljär och irreguljär syrisk militärtjänst 3.0*, kap. 3.1.3

¹²³ Direktoratet för migration och pass, Damaskus, möte september 2016

¹²⁴ Landinfo, *Temanotat. Syria: Identitetsdokumenter og pass* [2017], s. 12 fotnot 17

¹²⁵ *Ibid.* s. 12

¹²⁶ Direktoratet för migration och pass, Damaskus, möte 2017-05-09.

för att skynda på i sig regelriktiga processer; tjänstemän som utfärdat passhandlingar på felaktiga grunder har blivit hårt bestraffade.¹²⁷ Härutöver gäller de faktorer som nämnts ovan – vilka i korthet rör regimen ambition att upprätthålla statsfunktioner och säkerhetssituation – i allra högsta grad för myndigheternas hantering av pass (se 2.1). Dessa, och andra regimprioriteringar, talar för en fortsatt hög funktionalitet inom Direktoratet, en myndighet som dessutom är mer centraliserad än Civilstatusavdelningen (endast kontor i Damaskus och i provinshuvudstäderna), vilket gynnar kontrollen av verksamheten. Direktoratet använder också alltså sitt eget centrala register över utfärdade pass tillsammans med Civilstatusavdelningens folkbokföringsregister för att kontrollera att uppgifterna däri stämmer överens med vad som anges i inkommande passansökningar. Enligt befintlig kontrollprocedur skall uppgifterna verifieras av flera medarbetare innan de slutligen godkänns av berörd kontorschef.¹²⁸ Verksamheten fortgår i hög grad trots pågående kris – totalt 829 000 pass ska exempelvis ha utfärdats under de första tio månaderna av 2015.¹²⁹

Samtidigt har pågående konflikt medfört vissa *försämringar* av systemets integritet. Uppgifter och handlingar som ligger till grund för utfärdandet av ett pass anses vara mindre pålitliga än tidigare, vilket bidrar negativt till passens tillförlitlighet; det syriska folkbokföringsregistret är, till skillnad från förr, inte systematiskt uppdaterat, och möjligheterna att få ut ID-kort på felaktiga grunder torde ha ökat (se avsnitt 6.5 respektive 7.3). Den formella ansökningsproceduren framstår också, i sig, som delvis bristfällig i och med att nära släktingar som agerar ombud inte behöver inlämna någon skriftlig fullmakt från sökanden.¹³⁰ Härutöver har den fallerande syriska ekonomin påverkat systemet för att utfärda och hantera pass, samtidigt som efterfrågan på syriska pass är stor i och med de migrationsmöjligheter som en sådan handling innebär.¹³¹ Följaktligen har en omfattande smuglings- och dokumenthandel vuxit fram i grannländerna, särskilt i Turkiet.¹³² På senare tid har det förekommit betydande medial rapportering om möjligheterna att köpa falska/manipulerade syriska resedokument.¹³³

¹²⁷ Landinfo, *Temanotat. De palestinske flyktingene i Syria*, s. 8-9, Landinfo, *Temanotat. Syria: Identitetsdokumenter og pass* [2017], s. 21. Syrisk strafflag anger bland annat (art. 445) att en tjänsteman som medvetet signerar ett falskt eller felaktigt officiellt dokument bestraffas med fem års hårt arbete; WIPO, *Syrian Arab Republic: Law No. 148/1949 on the Syrian Penal Code* (arabiska), [odaterad], <http://www.wipo.int/edocs/lexdocs/laws/ar/sy/sy013ar.pdf>

¹²⁸ Landinfo, *Temanotat. Syria: Identitetsdokumenter og pass* [2017], s. 21f

¹²⁹ Middle East Eye, *Syria government profits from hike in passport demands*, 2015-10-26, <http://www.middleeasteye.net/news/syria-government-profits-hike-passport-demand-370936417>

¹³⁰ *Ibid.*, s. 19

¹³¹ Mohammed al-Khatieb, *For Syrians, passports are solid gold*, Syria Deeply, 2013-11-11, <https://www.newsdeeply.com/syria/articles/2013/11/11/for-syrians-passports-are-solid-gold/>

¹³² Hannah Smith, *Forgers doing a roaring trade in fake Syrian documents*, Middle East Eye, 2015-02-12, <http://www.middleeasteye.net/news/forgers-doing-roaring-trade-fake-syrian-documents-1531847387>

¹³³ Mustafa Saadoun, *Iraqis see fake Syrian passport as golden ticket to Europe*, Al Monitor, 2016-01-11, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2016/01/iraqi-refugees-fake-syrian-passports-asylum-europe.html>, Krishnadev Calamur, *The flourishing black market in Syrian passports*, The Atlantic, 2015-11-18, <http://www.theatlantic.com/international/archive/2015/11/fake-syrian-passports/416445/>, Fazel Hawramy m fl, *How easy is it to buy a fake Syrian passport?*, The Guardian, 2015-11-17, <http://www.theguardian.com/world/2015/nov/17/how-easy-is-it-to-buy-fake-syrian->

Experter och källor som Lifos och norska Landinfo talat med framhåller också handeln med syriska pass i just Turkiet, givet landets funktion som nav för migranter som vill ta sig mot Europa; det tycks i denna miljö vara tämligen utbredd att personuppgiftssidor i syriska pass manipuleras och/eller att passens giltighet förlängs med förfalskade etiketter/klistrermsor.¹³⁴ Det finns också anekdotisk rapportering om personer som mot betalning kunnat få ut pass trots att de förekommit på myndigheternas lista över efterlysta, eftersom personalen på Direktoratet behövt finansiera sina egna planerade resor mot Europa.¹³⁵ Sedan 2015 förekommer även uppgifter om att representanter för den syriska oppositionen utfärdar pass utifrån sitt ”konsulat” i Aksaray i Istanbul. Dessa ska vara av tekniskt god kvalitet, men utfärdas oregelmässigt och godtas således inte som handlingar av flertalet europeiska länder.¹³⁶

I syriska områden kontrollerade av oppositionen rapporteras väpnade grupper avslutningsvis ha kommit över både blanka passämnen och tillhörande teknisk apparatur, exempelvis i Raqqa fr.o.m. 2013. Direktoratet har emellertid god kännedom om berörda nummerserier, vilka också rapporterats till Interpol.¹³⁷

9. Militära handlingar¹³⁸

I Syrien är militärtjänsten obligatorisk för alla män. Inför, eller i samband med, att man blir 18 år (men senast innan man fyllt 19) ska alla syriska män uppsöka rekryteringsmyndigheten för att få sin militärbok (*daftar khadma al-alam*) utfärdad. Detta dokument anger bl.a. när tjänstgöring ska påbörjas och om värnplikt fullgjorts (och i så fall tjänstgöringsperiod m.m.) samt om det finns ett beslut om uppskov och utresetillstånd. Just beslut om uppskov brukar dock även anges i ett separat papper, som kan visas upp istället för militärbok i samband med passage av vägspärrar. Yrkesofficerare med anställning inom armén efter fullgjord värnplikt bär normalt inte militärbok, utan både denna och deras civila ID-kort ersätts med särskilda militära identitetshandlingar där det framgår att de är yrkesofficerare.

[passport](http://www.dailymail.co.uk/news/article-3235320/PASSPORT-TERROR-MailOnline-reporter-buys-Syrian-papers-sold-ISIS-fighters-sneaking-Europe-hidden-refugees.html), Nick Fagge, *Passport to terror: MailOnline reporter buys Syrian papers being sold to ISIS fighters sneaking into Europe hidden among refugees*, The Daily Mail, 2015-09-17, <http://www.dailymail.co.uk/news/article-3235320/PASSPORT-TERROR-MailOnline-reporter-buys-Syrian-papers-sold-ISIS-fighters-sneaking-Europe-hidden-refugees.html>

¹³⁴ Landinfo, *Temanotat. Syria: Identitetsdokumenter og pass* [2017], s. 22-24

¹³⁵ *Ibid.*

¹³⁶ Dessa pass ska ha vissa utmärkande drag, bland annat att bokstaven Q i ordet REPUBLIQUE har längre ”svans”. Information från tekniska experter inom svenska och norska myndigheter, november 2016. Det kan noteras att den syriska oppositionen (i form av den nationella koalitionen, National Coalition of Syrian Revolution and Opposition Forces) upprättat kontor i flera andra städer i regionen och i Europa, men några uppgifter om att också dessa egenhändigt skulle utfärda dokument har Lifos inte stött på i dagsläget. Jfr National Coalition (odaterad), <http://en.etilaf.org/coalition-units/coalition-embassies.html>

¹³⁷ Enligt syriska myndigheter ska 10 000 blanka passämnen ha stulits i Raqqa. Se Landinfo, *Temanotat. Syria: Identitetsdokumenter og pass* [2017], s. 23

¹³⁸ Informationen om militära dokument utgör en sammanfattning av Lifos, *Temarapport: Reguljär och irreguljär syrisk militärtjänst 3.0*, avsnitt 3.1., och Landinfo, *Temanotat. Syria: Identitetsdokumenter og pass* [2017], kap. 2.3

I samband med att man påbörjar sin militärtjänstgöring lämnar man in sitt civila ID-kort och sin militärbok till de militära myndigheterna, i utbyte mot ett militärt ID-kort (”militärkort”). Det kan ta ett par månader att få sitt militära ID-kort utfärdat, och under denna period ersätts det normalt sett med ett temporärt tjänstgöringsbevis. När man avslutar sin tjänstgöring lämnar man in sitt militära ID-kort och återfår sitt civila ID-kort och sin militärbok.

9.1. Förändringar i samband med nuvarande konflikt och konsekvenser för dokumentens äkthet

Regimvänliga miliser såsom National Defense Forces (NDF) m.fl. utfärdar dokument för dem som tjänstgör inom dessa strukturer. Dokument från t.ex. NDF kan i vissa fall användas för att passera regimsidans vägspärrar,¹³⁹ och är särskilt väsentliga för de milismedlemmar som inte fullgjort värnplikt eller reservtjänstgöring inom reguljär armé.¹⁴⁰ Det har under konflikten också blivit vanligare att värnpliktiga försöker skaffa falska (militära och civila) ID-kort i syfte att undkomma militärtjänst och kunna resa inom/ur landet.¹⁴¹

10. Möjligheter att få dokument utomlands

Den syriska ambassadens befogenheter vad avser utfärdande av identitetsdokument är begränsade till utfärdande av pass. Ambassaderna har inte tillgång till det syriska folkbokföringssystemet och kan därför inte utfärda några civilrättsliga dokument. De har möjlighet att ta in information från syriska medborgare som befinner sig utomlands om nya civilrättsliga händelser/ändringar (äktenskap, skilsmässor, födselar etc.) skett i utlandet och föra informationen vidare via syriska utrikesministeriet till Civilstatusavdelningen i Damaskus, som i sin tur uppdaterar folkbokföringssystemet. Ambassaderna har även möjlighet att föra in barn i familjeböcker, men däremot kan de inte utfärda en familjebok. En förutsättning för att kunna registrera en civilrättslig händelse i Syrien är att saken är lagenligt registrerad/attesterad av myndigheterna i landet man uppehåller sig i.¹⁴² Av en rad olika skäl (ekonomiska, rädsla för repressalier mot familjemedlemmar kvar i Syrien eller undanhållande från militärtjänst) kan inte eller vill inte många syrier som befinner sig i utlandet kontakta närmaste syriska beskickning. Man upplever även registreringsförfarandet som svårt och kostsamt.¹⁴³

¹³⁹ Udlændingestyrelsen (Danmark) och Danish Refugee Council, *SYRIA: Update on Military Service, Mandatory Self-Defence Duty, and Recruitment to the YPG*, september 2015, s.15, <https://www.nyidanmark.dk/NR/rdonlyres/D2CD3A2F-402C-439C-9CD3-62EA255ED546/0/SyrienFFMrapport2015.pdf>

¹⁴⁰ Jfr. Lifos, *Temasrapport: Reguljär och irreguljär syrisk militärtjänst 3.0*, s. 16

¹⁴¹ Landinfo, *Temanotat. Syria: Identitetsdokumenter og pass* [2017], s. 23

¹⁴² Civilstatusavdelningen och syriska utrikesministeriet, Damaskus, möte 2017-05-10.

¹⁴³ Landinfo, *Temanotat. Syria: Identitetsdokumenter og pass* [2017], s. 20

Källförteckning

Elektroniska källor

Abboud, Samer, *Syria's War Economy*, Carnegie/Syria in Crisis, 2014-01-09, <http://carnegieendowment.org/syriaincrisis/?fa=54131>

Assessment Capacities Project/Syria Needs Analysis Project (ACAPS/SNAP), *Estimated Areas of Control*, <http://www.acaps.org/en/pages/syria-snap-project>

International Association of Young Lawyers (AIJA), *Supporting the Rule of Law in Syria*, april 2015, <http://www.aija.org/2015/04/supporting-the-rule-of-law-in-syria/>

al-Khatieb, Mohammed, *For Syrians, passports are solid gold*, Syria Deeply, 2013-11-11, <https://www.newsdeeply.com/syria/articles/2013/11/11/for-syrians-passports-are-solid-gold/>

Alwatan, 2018-06-13, <http://alwatan.sy/archives/154859>

Calamur, Krishnadev, *The flourishing black market in Syrian passports*, The Atlantic, 2015-11-18, <http://www.theatlantic.com/international/archive/2015/11/fake-syrian-passports/416445/>

Carpi, Estella, *The intimacy of tyranny: Syria's de facto state legitimacy*, Open Democracy, 2015-01-26, <https://www.opendemocracy.net/arab-awakening/estella-carpi/intimacy-of-tyranny-syria-s-de-facto-state-legitimacy>

Carter Center, *Countrywide conflict reports*, http://www.cartercenter.org/peace/conflict_resolution/syria-conflict-resolution.html

The Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women (CEDAW), *Consideration of reports submitted by States Parties under article 18 of the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women: Syria*, 2005-08-29, <http://www.refworld.org/pdfid/4537782e0.pdf>

Chatham House, *Salvaging Syria's Economy*, mars 2016, <https://www.chathamhouse.org/sites/files/chathamhouse/publications/research/2016-03-15-syria-economy-butter.pdf>

Danish Refugee Service, *Human rights issues concerning Kurds in Syria*, maj 2010, https://www.ecoi.net/file_upload/90_1273216397_2010-05-dis-accord-human-rights-issues-concerning-kurds-in-syria.pdf

Davison, John, *A generation of Syrian children who don't count*, Reuters, 2016-05-03, <http://www.reuters.com/investigates/special-report/syria-refugees-stateless/>

van Eijk, Esther, *Family law in Syria : a plurality of laws, norms, and legal practices*, Leiden University, 2013-09-19, https://openaccess.leidenuniv.nl/bitstream/handle/1887/21765/Binnenwerk%20Proefschrift_EvanEijk_26July%202013%20corr.pdf?sequence=20

Fagge, Nick, *Passport to terror: MailOnline reporter buys Syrian papers being sold to ISIS fighters sneaking into Europe hidden among refugees*, The Daily Mail, 2015-09-17, <http://www.dailymail.co.uk/news/article-3235320/PASSPORT-TERROR-MailOnline-reporter-buys-Syrian-papers-sold-ISIS-fighters-sneaking-Europe-hidden-refugees.html>

Freedom House, *Women's Rights in the Middle East and North Africa – 2010: Syria*, 2010-03-03, https://freedomhouse.org/sites/default/files/inline_images/Syria.pdf

Hawramy, Fazel, m fl, *How easy is it to buy a fake Syrian passport?*, The Guardian, 2015-11-17, <http://www.theguardian.com/world/2015/nov/17/how-easy-is-it-to-buy-fake-syrian-passport>

Human Rights Watch (HRW), *Syria: The Price Of Dissent*, 1995-07-01, <http://www.refworld.org/docid/3ae6a8620.html>

Human Rights Watch (HRW), *The Silenced Kurds*, oktober 1996, <https://www.hrw.org/sites/default/files/reports/SYRIA96.pdf>

Human Rights Watch (HRW), *Not Welcome. Jordan's Treatment of Palestinians Escaping Syria*, augusti 2014, https://www.hrw.org/sites/default/files/reports/jordan0814_ForUpload_0.pdf

Immigration and Refugee Board of Canada (IRB), *Syria: requirements and procedures to obtain, renew, and replace passports and national identity cards; information and details contained in each document, including physical characteristics (2013-July 2015)*, 2015-08-13, <http://www.refworld.org/docid/55debf164.html>

Immigration and Refugee Board of Canada (IRB), *Syria: Passport renewal options, requirements and procedures for Syrians living abroad, specifically those living in Canada and Greece*, 2013-07-30, <https://www.justice.gov/sites/default/files/pages/attachments/2016/02/02/syr104510.e.pdf>

International Rescue Committee (IRC), *Identify Me. The Documentation Crisis in Northern Syria*, juli 2016, <https://www.rescue-uk.org/sites/default/files/document/1207/identify-me-july-2016-irc.pdf>

Institute on Statelessness and Inclusion (ISI), *The World's Stateless*, december 2014, <http://www.institutesi.org/worldsstateless.pdf>

Institute on Statelessness and Inclusion (ISI) & Norwegian Refugee Council (NRC), *Understanding statelessness in the Syria refugee context*, 2016-11-22, <http://www.syrianationality.org/pdf/report.pdf>

Khaddour, Kheder, *The Assad Regime's Hold on the Syrian State*, Carnegie Middle East Center, 2015-07-08, <http://carnegie-mec.org/2015/07/08/assad-regime-s-hold-on-syrian-state/id3k>

Khaddour, Kheder, 'No one has an interest in destroying the Syrian state', Carnegie Middle East Center, 2015-07-09, <http://carnegie-mec.org/2015/07/09/no-one-has-interest-in-destroying-syrian-state/id5v>

Khalil, Ahmad & Leigh, Karen, *Syrian babies, born refugees, left without a state*, Syria Deeply, 2015-04-11, <https://www.newsdeeply.com/syria/articles/2014/04/11/syrian-babies-born-refugees-left-without-a-state>

Kurd Watch, *Stateless Kurds in Syria*, mars 2010, http://www.kurdwatch.org/pdf/kurdwatch_staatenlose_en.pdf

Landinfo, *Temanotat. Syria: Identitetsdokumenter og pass* [2017], 2017-07-03, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=39918>

Landinfo, *Temanotat. Syria: Statsløse kurdere – registreringsrutiner, ID-dokumenter og rettigheter*, 2010-10-14, http://www.landinfo.no/asset/1456/1/1456_1.pdf

Landinfo, *Temanotat: De palestinske flyktningene i Syria: Registreringsrutiner og identitetsdokumenter*, 2011-05-20, <http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentAttachmentId=37015>

Landinfo, *Temanotat: Palestinske flyktninger i Syria: Identitetsdokumenter*, 2016-11-23, <http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentAttachmentId=44107>

Lifos, *Förhållanden i syriska områden under PYD-kontroll*, 2015-05-20, <http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentAttachmentId=41999>

Lifos, *Syrien: Identitetshandlingar och andra officiella dokument*, 2012-11-15, <http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentAttachmentId=38143>

Lifos, *Temasrapport: Reguljär och irreguljär syrisk militärtjänst 3.0*, 2017-05-30, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=39733>

Lifos, *Temasrapport: Sjukvårdspersonal i Syrien*, 2015-08-03, <http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentAttachmentId=42292>

Lifos, *Temasrapport: Militär utveckling och territoriell kontroll i Syriens 14 provinser (version 1.0)*, 2017-01-12, <http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentAttachmentId=44181>

Lucas, Scott, *Syria Analysis: Assad's Hold on State Institutions — and Why the Russians Are Involved*, EA Worldview, 2015-09-25, <http://eaworldview.com/2015/09/syria-analysis-assads-hold-on-state-institutions-and-why-the-russians-are-involved/#comments>

Lund, Aron, *Assad's Other War: Winning on the Ground, Defeated by the Pound?*, Carnegie/Syria in Crisis, 2016-04-05, <http://carnegieendowment.org/syriaincrisis/?fa=63231>

MacFarquhar, Neil, *A Battle for Syria, One Court at a Time*, New York Times, 2013-03-13, http://www.nytimes.com/2013/03/14/world/middleeast/a-battle-for-syria-one-court-at-a-time.html?_r=0

Middle East Eye, *Syria government profits from hike in passport demands*, 2015-10-26, <http://www.middleeasteye.net/news/syria-government-profits-hike-passport-demand-370936417>

Middle East and North Africa Nationality and Statelessness Research Project (NSRP), *The Stateless Syrians*, Tilburg University, 2013, <http://www.refworld.org/docid/52a983124.html>

Migrationsverket, *Förlust av syriskt medborgarskap*, 2010-09-10, <http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentAttachmentId=35157>

National Coalition, *Report on the Misuse of Consular Services by the Syrian Regime's Embassy in Germany*, 2015-08-13, http://en.etilaf.org/images/reports/Report_on_Syrian_Regime_Consulate_Berlin_July2015.pdf

Norwegian Refugee Council (NRC), *Registering Rights, Syrian refugees and the documentation of births, marriages, and deaths in Jordan*, oktober 2015, <http://www.nrc.no/arch/ img/9208964.pdf>

Norwegian Refugee Council (NRC), *Securing Status. Syrian refugees and the documentation of legal status, identity, and family relationships in Jordan*, november 2016, <https://www.nrc.no/globalassets/pdf/reports/securing-status.pdf>

Norwegian Refugee Council (NRC), *Drivers of Despair. Refugee Protection Failures in Jordan and Lebanon*, januari 2016, <http://www.nrc.no/globalassets/pdf/reports/drivers-of-despair.pdf>

Norwegian Refugee Council (NRC), & United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), *Civil Status Documentation in Non-Government Areas of Northern Syria*, april 2016, <https://www.scribd.com/document/319310864/IRC-Full-Assessment-Civil-Status-Documentation-in-Non-Government-Areas-in-Northern-Syria-July-2016>

Norwegian Refugee Council (NRC), *Syrian refugees' right to legal identity: implications for return*, januari 2017, <https://www.nrc.no/globalassets/pdf/briefing-notes/icla/final-syrian-refugees-civil-documentation-briefing-note-21-12-2016.pdf>

Nationellt ID-center (NID), 2018-05-31, <https://www.nidsenter.no/en/id-database/idbasen/Middle-East/Syria/>

Osman, Tamer, *Syrians in opposition-held areas near Aleppo obtain new Ids*, Al-Monitor, 2018-08-02, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2018/07/local-council-issuing-identification-cards-syrians-euphrates.html>

Pène, Emmanuel, *Agathocle de Syracuse* (blogg), <http://www.agathocledesyracuse.com/>

Pizzi, Michael, *Syria relaxes passport rules, letting refugees and draft dodgers apply*, Al Jazeera, 2015-04-27, <http://america.aljazeera.com/articles/2015/4/27/syria-relaxes-passport-rules-lets-refugees-apply.html>

Refugees International, *Buried Alive: Stateless Kurds in Syria*, januari 2006, <http://www.refworld.org/docid/47a6eba80.html>

Refugees International, *Birth registration in Turkey. Protecting the future for Syrian children*, 2015-04-30, http://www.refugeesinternational.org/s/150430_turkey_birth_registration.pdf

Saadoun, Mustafa, *Iraqis see fake Syrian passport as golden ticket to Europe*, Al Monitor, 2016-01-11, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2016/01/iraqi-refugees-fake-syrian-passports-asylum-europe.html>

Shanahan, Roger, *Decision to keep Syria running was a master stroke*, Lowy Institute for International Policy, 2015-11-20, <http://www.lowyinstitute.org/publications/decision-keep-syria-running-was-masterstroke>

Siege Watch, *First Quarterly Report on Besieged Areas in Syria*, februari 2016, <http://siegewatch.org/wp-content/uploads/2015/10/PAX-RAPPORT-SIEGE-WATCH-FINAL-SINGLE-PAGES-DEF.pdf>

Smith, Hannah, *Forgers doing a roaring trade in fake Syrian documents*, Middle East Eye, 2015-02-12, <http://www.middleeasteye.net/news/forgers-doing-roaring-trade-fake-syrian-documents-1531847387>

Soguel, Dominique, *Defining test for young refugees: prove you are Syrian*, Christian Science Monitor, 2015-03-15, <http://www.csmonitor.com/World/Middle-East/2015/0315/Defining-test-for-young-refugees-Prove-you-are-Syrian>

Srouji, Kamal, *Marriages in Syria: difficulties, bribes and lack of recognition*, Syria Deeply, 2015-11-04,
<https://www.newsdeeply.com/syria/articles/2015/08/04/marriage-in-syria-difficulties-bribes-and-lack-of-recognition/>

Syria Needs Analysis Project (SNAP), *Palestinians from Syria*, mars 2014,
http://www.acaps.org/sites/acaps/files/products/files/14_palestinians_from_syria_march_2014.pdf

Syrian Arab Republic, *Constitution, 2012*, 2012-02-26,
<http://www.refworld.org/docid/5100f02a2.html>

Syrian Arab Republic, *Legislative Decree 276. Nationality Law*, 1969-11-24,
<http://www.refworld.org/pdfid/4d81e7b12.pdf>

Syrian Embassy of Stockholm, *Fees list*, [odaterad],
<http://www.syrianembassy.se/Engelska/index.htm>

Syrian Observer, *Syrian Consulate in Istanbul Begins Immediate Renewal of Passports*, 2015-04-30,
http://syrianobserver.com/EN/News/29107/Syrian_Consulate_Istanbul_Begins_Immediate_Renewal_Passports

Syrian Observer, *Regime Increases Passport Renewal Fees For Syrians Abroad*, 2015-04-23,
http://www.syrianobserver.com/EN/News/29066/Regime_Increases_Passport_Renewal_Fees_For_Syrians_Abroad

Tastekin, Fehim, *Turkey amasses force of Syrian rebel factions at Idlib*, Al-Monitor, 2018-08-23, <http://almon.co/33k8>

Transparency International, *Corruption Perception Index 2015: Syria*, [odaterad], <https://www.transparency.org/country/#SYR>

Udlændingestyrelsen (Danmark) och Danish Refugee Council, *SYRIA: Update on Military Service, Mandatory Self-Defence Duty, and Recruitment to the YPG*, september 2015, <https://www.nyidanmark.dk/NR/ronlyres/D2CD3A2F-402C-439C-9CD3-62EA255ED546/0/SyrienFFMrapport2015.pdf>

United Nations Department of Economic and Social Affairs (UNDESA), *Technical report on the status of civil registration and vital statistics in ESCWA region*, ESA/STAT/2009/9, 2009-03-30,
<http://unstats.un.org/unsd/demographic/CRVS/Technical%20report%20ESCWA%20Final.pdf>

United Nations Economic and Social Commission for West Asia (UNESCWA), *Syria at war: five years on*, 2016,
https://www.unescwa.org/sites/www.unescwa.org/files/publications/files/escwa_report_2016_syria_at_war.pdf

United Nations High Commissioner for Refugees (UNHRC), *Report of the Special Rapporteur on the human rights of internally displaced persons on his mission to the Syrian Arab Republic*, A/HRC/32/35/Add.2, 2016-04-05, http://www.ecoi.net/file_upload/1930_1464873464_g1606854.pdf

United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), *The Future of Syria: Refugee Children in Crisis*, november 2013, http://www.unhcr.nl/fileadmin/user_upload/images/galleries/Future-of-Syria-UNHCR-v13low-res.pdf

United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), *In Search of Solutions: Addressing Statelessness in the Middle East and North Africa*, september 2016, <http://www.refworld.org/docid/57dbdaba4.html>

UN Human Rights Committee (HRC), *UN Human Rights Committee: Third Periodic Report, Syria*, 2004-10-19, CCPR/C/SYR/2004/3, <http://www.refworld.org/docid/42ce92194.html>

United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (UNOCHA), *2016 Humanitarian Needs Overview: Syrian Arab Republic*, oktober 2015, http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/2016_hno_syrian_arab_republic.pdf

The United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA), *Syria Regional Crisis Emergency Appeal 2017*, 2017-01-09, http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/2017_syria_appeal.pdf

US Institute of Peace, *The Kurds in Syria: Fueling Separatist Movements in the Region?*, april 2009, <http://www.usip.org/sites/default/files/kurdsinsyria.pdf>

US Department of State, *International Religious Freedom Report 2010*, 2010-11-17, http://www.ecoi.net/local_link/149659/250895_en.html

US Department of State, *Country Reciprocity Schedule: Syria*, [odaterad], <http://travel.state.gov/content/visas/english/fees/reciprocity-by-country/SY.html#>

Utrikespolitiska institutet, *Landguiden. Syrien, Befolkning och språk*, [odaterad], <http://www.landguiden.se/Lander/Asien/Syrien/Befolkning-Sprak>

World Intellectual Property Organization (WIPO), *Syrian Arab Republic: Law No. 148/1949 on the Syrian Penal Code* (arabiska), [odaterad], <http://www.wipo.int/edocs/lexdocs/laws/ar/sy/sy013ar.pdf>

Tryckta källor

Heydemann, Steven, *Authoritarianism in Syria: Institutions and Social Conflict, 1946-1970*, Cornell University Press, 1999

Perthes, Volker, *Syria under Bashar al-Asad: Modernisation and the Limits of Change*, Routledge, 2006

Muntliga källor

Civilstatusavdelningen (Civil Status Department), möte i Damaskus, september 2015, september 2016 och maj 2017

UNHCR, möte i Damaskus, september 2016

Direktoratet för migration och pass, möte i Damaskus, september 2016 och maj 2017

Utrikesministeriet (Ministry of Foreign Affairs), möte i Damaskus, maj 2017

Om Lifos

Lifos är ett center för landinformation och omvärldsanalys. Vi samlar in, analyserar och upprätthåller expertkunskap om länder och regioner från vilka människor söker sig till Sverige.

Lifos mission: Lifos är ett expertorgan, vilket agerar opartiskt och proaktivt för att bidra till rättssäkra och effektiva migrationsprocesser genom tillförlitlig, relevant och lättillgänglig landinformation och omvärldsanalys.

Migrationsverket • 601 70 Norrköping

gb-lifos@migrationsverket.se

<http://lifos.migrationsverket.se> • www.migrationsverket.se